

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi

2026, 10(3): 216-238.

<https://doi.org/10.26677/TR1010.2026.1683>

ISSN: 2587-0890 Dergi web sayfası: <https://www.tutad.org>

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Turizmde Şehir Vergisi Literatürünün Gelişim Eğilimleri ve Entelektüel Yapısı: Web of Science Verileri Temelinde Bibliyometrik Bir Analiz

Doç. Dr. Utku ONGUN, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Yeşilova İsmail Akın Turizm Meslek Yüksekokulu, Burdur, e-posta: utkuongun@mehmetakif.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0722-6382>

Prof. Dr. Murat ÇUHADAR, Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Isparta, e-posta: muratchuhadar@sdu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0434-1550>

Öz

Bu çalışmanın amacı, turizmde şehir vergisi konulu akademik literatürün gelişim eğilimlerini, bilimsel üretim yapısını ve entelektüel bilgi ağını bibliyometrik analiz yöntemiyle ortaya koymaktır. Araştırmanın veri seti, Web of Science (WoS) Core Collection veri tabanında gerçekleştirilen tarama sonucunda elde edilen ve 2003-2025 yılları arasında İngilizce dilinde yayımlanmış 75 bilimsel makaleden oluşmaktadır. Verilerin analizinde Bibliometrix (R paketi/Biblioshiny), VOSviewer ve Microsoft Excel yazılımlarından yararlanılmış; yıllık bilimsel üretim ve atıf performansı, en üretken yazarlar, dergiler, kurumlar ve ülkeler, ortak yazarlık ilişkileri, bibliyografik eşleştirme, anahtar kelime birliktelikleri ve tarihsel atıf ağı analiz edilmiştir. Bulgular, şehir vergisi literatürünün özellikle 2016 yılından itibaren belirgin bir gelişim gösterdiğini ve yıllık yayın üretiminin son yıllarda önemli ölçüde arttığını ortaya koymaktadır. Analiz sonucunda Tourism Economics en üretken dergi olarak belirlenirken, İspanya en fazla bilimsel katkı sağlayan ülke konumunda yer almıştır. Ortak yazarlık analizleri, araştırmaların belirli iş birliği kümeleri etrafında yoğunlaştığını, ancak kümeler arasında bilgi paylaşımını sağlayan bağlantıların da bulunduğunu göstermektedir. Anahtar kelime birlikteliği ve bibliyografik eşleştirme analizleri ise şehir vergisi araştırmalarının ağırlıklı olarak turizm ekonomisi, destinasyon yönetimi, sürdürülebilir turizm ve kamu politikaları ekseninde şekillendiğini ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular, şehir vergisi literatürünün son yıllarda hem nicelik hem de konu çeşitliliği bakımından geliştiğini ve giderek disiplinler arası bir araştırma alanına dönüştüğünü göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometrik Analiz, Şehir Vergisi, Turizm, Web of Science.

Makale Gönderme Tarihi: 08.04.2026

Makale Kabul Tarihi: 01.09.2026

Önerilen Atıf:

Ongun, U. ve Çuhadar, M. (2026). Turizmde Şehir Vergisi Literatürünün Gelişim Eğilimleri ve Entelektüel Yapısı: Web of Science Verileri Temelinde Bibliyometrik Bir Analiz, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 10(3): 216-238.

Journal of Turkish Tourism Research

2026, 10(3): 216-238.

<https://doi.org/10.26677/TR1010.2026.1683>

ISSN: 2587-0890 Journal Homepage: <https://www.tutad.org>

RESEARCH PAPER

Research Trends and Intellectual Structure of the City Tax Literature in Tourism: A Bibliometric Analysis Based on Web of Science Data

Associate Prof. Dr. Utku ONGUN, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Yeşilova İsmail Akın Tourism Vocational School, Burdur, e-mail: utkuongun@mehmetakif.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0722-6382>

Prof. Dr. Murat ÇUHADAR, Süleyman Demirel University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Isparta, e-mail: muratcuhadar@sdu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0434-1550>

Abstract

The aim of this study is to reveal the development trends, scientific production structure, and intellectual knowledge network of the academic literature on city taxes in tourism through bibliometric analysis. The dataset consists of 75 research articles published in English between 2003 and 2025 and retrieved from the Web of Science (WoS) Core Collection database. Bibliometric analyses were conducted using Bibliometrix (R package/Biblioshiny), VOSviewer, and Microsoft Excel. The analyses included annual scientific production and citation performance, the most productive authors, journals, institutions, and countries, as well as co-authorship relationships, bibliographic coupling, keyword co-occurrence, and historiographic mapping. The findings reveal that the literature on city taxes in tourism has shown a remarkable development, particularly since 2016, with a substantial increase in annual scientific production in recent years. The analysis identified *Tourism Economics* as the most productive journal, while Spain emerged as the leading country in terms of scientific contributions. Co-authorship analysis demonstrated that the literature is concentrated around several collaborative research clusters, although these clusters are interconnected through knowledge-sharing links. Furthermore, keyword co-occurrence and bibliographic coupling analyses indicated that research on city taxes has primarily focused on tourism economics, destination management, sustainable tourism, and public policy. Overall, the findings suggest that the literature on city taxes has expanded considerably in both publication output and thematic diversity over recent years and has gradually evolved into an increasingly interdisciplinary field of research.

Keywords: Bibliometric Analysis, City Tax, Tourism, Web of Science.

Received: 08.04.2026

Accepted: 01.09.2026

Suggested Citation:

Ongun, U. and Çuhadar, M. (2026). Research Trends and Intellectual Structure of the City Tax Literature in Tourism: A Bibliometric Analysis Based on Web of Science Data, *Journal of Turkish Tourism Research*, 10(3): 216-238.

GİRİŞ

Modern ekonomilerin en dinamik bileşenlerinden biri olan turizm, küresel ölçekte her yıl milyonlarca insanın gerçekleştirdiği geçici yer değiştirme hareketleri aracılığıyla ekonomik, sosyal ve kültürel etkileşimleri artıran stratejik bir faaliyet alanı olarak değerlendirilmektedir. Günümüzde turizm sektörü; döviz gelirleri yaratması, istihdamı desteklemesi, bölgesel kalkınmaya katkı sağlaması ve ekonomik büyümeyi teşvik etmesi nedeniyle birçok ülkenin kalkınma politikalarında öncelikli sektörlerden biri haline gelmiştir (Cai vd., 2020). Ancak turizmin yarattığı ekonomik faydalar, çeşitli çevresel, sosyal ve ekonomik maliyetleri de beraberinde getirmektedir ve aynı zamanda trafik sıkışıklığı ile çevresel bozulma gibi önemli dışsallıklar da yaratmaktadır (Gooroochurn ve Sinclair, 2005; Chang vd., 2011). Turizmin çevresel etkisi, bu sektöre büyük ölçüde bağımlı ekonomilerde bir endişe kaynağı haline gelmiştir. Birçok durumda, turizmin çevresel maliyetleri karar vericinin dışındadır ve bu da sosyal açıdan aşırı turizm genişlemesine yol açar (Rey-Maqueira vd., 2009). Özellikle yoğun ziyaretçi akışına maruz kalan destinasyonlarda su ve enerji tüketiminin artması, atık yönetimi sorunları, trafik yoğunluğu, çevresel bozulma ve yaşam maliyetlerindeki yükseliş gibi etkiler giderek daha görünür hale gelmiştir (Gooroochurn ve Sinclair, 2003; Durán-Román vd., 2020).

Küresel turizm hareketliliğinde son yıllarda yaşanan ivmelenme, popüler destinasyonların taşıma kapasitelerini zorlayarak “aşırı turizm (overtourism)” olgusunu literatürün ve uygulamacıların gündemine taşımıştır. Yerel yönetimler, turizmin yol açtığı sosyo-ekonomik ve çevresel dışsallıkların maliyetini ziyaretçilere de yansıtacak mali mekanizmalara yönelmiştir. Söz konusu dışsal maliyetlerin dengelenmesinde ve turizm hareketlerinin sürdürülebilir yönetiminde öne çıkan en yaygın araçlardan biri ise şehir vergileridir (Gooroochurn ve Sinclair, 2003; Durán-Román vd., 2020). Literatürde şehir vergisi; turizm vergisi, turist vergisi, konaklama vergisi, ziyaretçi vergisi, yatak vergisi ve doluluk vergisi gibi farklı isimlerle anılmakla birlikte temel amacı, turistlerin faydalandıkları kamu hizmetleri ve altyapının finansmanına katkı sağlamalarını mümkün kılmaktır (Gago vd., 2009). Bu tür şehir vergileri hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerin finansal uygulamalarında genel olarak yaygın olarak kullanılmaktadır (Gago vd., 2006; Göktaş ve Polat, 2019). Şehir vergileri, ekonomi literatüründe sıklıkla Pigoucu (Pigouvian) vergilendirme yaklaşımı çerçevesinde değerlendirilmekte ve turizmin neden olduğu çevresel ve sosyal dışsallıkların içselleştirilmesine yönelik bir politika aracı olarak görülmektedir (Gooroochurn ve Sinclair, 2005). Pigouvian vergilendirme Baumol ve Oates’in (1971) önerisidir; bu öneri, belirli bir çevre kalitesi seviyesine ulaşmak için bir grup standart ve verginin kullanılmasını içerir (Palmer ve Riera, 2003). Böylece turistlerin neden olduğu maliyetlerin bir kısmının ziyaretçiler tarafından karşılanması ve elde edilen gelirlerin destinasyon yönetimi, altyapı yatırımları ve çevresel koruma faaliyetlerinde kullanılması amaçlanmaktadır. Şehir vergileri başlangıçta yalnızca kamu gelirlerini artırmaya yönelik mali araçlar olarak değerlendirilirken, günümüzde sürdürülebilir turizm yönetimi ve turistik bölge yönetişiminin önemli bileşenlerinden biri haline gelmiştir (Nepal ve Nepal, 2021). Fransa, İtalya, Almanya ve İspanya gibi Avrupa ülkelerinde uzun yıllardır uygulanan şehir vergileri, son dönemde Avrupa dışındaki destinasyonlarda da yaygınlaşmaya başlamıştır. Japonya’nın 2019 yılında yürürlüğe koyduğu *International Tourist Tax* uygulaması, Yeni Zelanda’nın aynı yıl başlattığı *International Visitor Conservation and Tourism Levy (IVL)* sistemi ve Bali’de uygulamaya alınan ziyaretçi katkı payları bu dönüşümün dikkat çekici örnekleri arasında yer almaktadır. Söz konusu uygulamalar, şehir vergilerinin yalnızca gelir yaratma amacı taşımadığını; aynı zamanda sürdürülebilirlik, çevresel koruma, altyapı finansmanı ve ziyaretçi yönetimi amaçları doğrultusunda da kullanıldığını göstermektedir.

Şehir vergilerine yönelik akademik ilgi de son yıllarda önemli ölçüde artmıştır. Literatürde yer alan çalışmaların önemli bir bölümü şehir vergilerinin turizm talebi üzerindeki etkilerine (Aguiló

vd., 2005), turistlerin ödeme istekliliklerine (Do Valle vd., 2012; Çetin vd., 2017; Rotaris ve Carrozzo, 2019), destinasyon rekabet gücüne ve sürdürülebilir turizm politikalarına olan katkılarına odaklanmaktadır. Özellikle Covid-19 sonrası dönemde sürdürülebilir turizm, destinasyon dayanıklılığı ve ziyaretçi yönetimi konularının yeniden önem kazanmasıyla birlikte şehir vergilerine ilişkin akademik çalışmaların sayısında belirgin bir artış yaşandığı görülmektedir. Buna karşın, şehir vergisi literatürünün genel gelişim eğilimlerini, araştırma ağlarını, kavramsal yapısını ve entelektüel gelişimini bütüncül biçimde ortaya koyan çalışmaların oldukça sınırlı olduğu dikkat çekmektedir. Mevcut araştırmalar çoğunlukla belirli ülkeler, destinasyonlar veya vergi uygulamalarının ekonomik sonuçlarına odaklanırken, alanın genel görünümünü ortaya koyan bibliyometrik çalışmaların sayısı oldukça azdır. Özellikle şehir vergisi araştırmalarının zaman içerisindeki gelişimini, önde gelen araştırmacıları, kurumları, ülkeleri, dergileri ve araştırma temalarını sistematik biçimde inceleyen çalışmalar sınırlı düzeyde kalmaktadır. Bu noktadan hareketle çalışmanın temel amacı, turizmde şehir vergisi konulu akademik literatürün zaman içerisindeki gelişimini, araştırma eğilimlerini ve entelektüel yapısını bibliyometrik analiz teknikleri aracılığıyla ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda Web of Science veri tabanında yer alan çalışmalar incelenmiş; yayın performansı, atıf yapıları, yazar iş birlikleri, ülke ağları, dergiler, anahtar kelimeler ve kavramsal kümelenmeler analiz edilmiştir. Böylece çalışma, şehir vergisi literatürünün mevcut durumuna ilişkin kapsamlı bir görünüm sunmayı ve gelecekte gerçekleştirilecek araştırmalar için sistematik bir referans çerçevesi oluşturmayı hedeflemektedir. Çalışmanın izleyen bölümleri şu şekilde yapılandırılmıştır. İlk olarak şehir vergisi kavramı, teorik temelleri ve turizm sektöründeki uygulamalarına ilişkin kavramsal çerçeve sunulmuştur. Ardından araştırmanın veri seti, veri toplama süreci ve kullanılan bibliyometrik analiz yöntemlerini içeren yöntem bölümü yer almaktadır. Sonraki bölümde yayın performansı, atıf yapıları, yazar, kurum ve ülke iş birlikleri ile anahtar kelime ve kavramsal yapı analizlerinden elde edilen bulgular ayrıntılı olarak değerlendirilmiştir. Son olarak çalışmanın sonuç bölümünde temel bulgular özetlenmiş, literatüre katkıları tartışılmış ve gelecekte gerçekleştirilebilecek araştırmalara yönelik öneriler sunulmuştur.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Şehir Vergisi

Şehir vergisinin temelinde ekonomi biliminin “kullanan öder” ve “faydalanma” ilkeleri yatmaktadır (Gago vd., 2009; Göktaş, 2025). Şehir vergisi; bir coğrafi bölgede ikamet etmeyen, o bölgeyi geçici süreyle ziyaret eden yerli veya yabancı turistlerin konaklama süreleri boyunca faydalanmış oldukları kentsel ve beledîye hizmetlerine maddi katılım sağlamaları esasına dayanan dolaylı bir vergidir (Özkan ve Sümerli Sarıgül, 2019). Ulusal veya yerel yönetimlerin turizm sektörüne özgü vergiler ya da farklılaştırılmış vergi oranları uygulamasının başlıca iki gerekçesi bulunmaktadır. Bunlardan ilki, turistlerin kamu hizmetlerinden yararlanması sonucu ev sahibi topluluk üzerinde oluşan dışsal maliyetlerin fiyat mekanizması aracılığıyla içselleştirilmesini sağlamaktır. İkincisi ise mali gelir yaratma amacına dayanmakta olup, turistlerin genel vergi tabanının bir unsuru olarak değerlendirilmesi ve özellikle yabancı ziyaretçilerin (ya da yerli turistlerin ziyaret ettikleri bölgelerde) siyasal temsil gücünden yoksun olmaları nedeniyle vergilendirme açısından görece daha elverişli bir grup olarak görülmeleridir (Jensen ve Wanhill, 2002). Günümüzde şehir vergisi sadece bir finansman aracı değil, aynı zamanda sürdürülebilir destinasyon yönetimi için stratejik bir kaynak haline gelmiştir. Elde edilen gelirlerin turizm altyapısının iyileştirilmesi, tarihi mirasın korunması ve çevresel projelerin fonlanması gibi alanlarda kullanılması, verginin hem turistler hem de sektör paydaşları nezdindeki meşruiyetini artırmaktadır (Tekin ve Say, 2024). Bu çerçevede şehir vergisi;

yalnızca kamu maliyesi perspektifinden değil, kentsel sürdürülebilirlik ve turizm yönetişimi perspektifinden de giderek daha fazla önem kazanan çok boyutlu bir politika aracına dönüşmektedir (Nepal ve Nepal, 2021). Turizm vergilerinin bir diğer özelliği de vergi ihracı (tax exporting) kavramıdır; yani vergi yükünün o ülkede oy kullanma hakkı olmayan yabancı ziyaretçilere yansıtılarak yerel refahın korunması hedeflenmektedir (Gooroochurn ve Sinclair, 2005; Ponjan ve Thirawat, 2016). Bu durum, yerel yönetimlere hem seçmen memnuniyetini zedelemeksizin gelir artırma hem de turizmin olumsuz dışsallıklarını fiyatlama imkânı sunmaktadır.

Şehir vergisi uygulamaları genellikle iki ana yöntemle gerçekleştirilmektedir: konaklama bedeli üzerinden belirli bir yüzde olarak alınması veya kişi başı gecelik sabit bir miktar olarak tahsil edilmesi (Tekin ve Say, 2024; Bahçe ve Bahçe, 2024). Başka bir ifadeyle şehir vergisi bazı ülkelerde gecelik konaklama karşılığında kişi başı ücret olarak tahsil edilmekte iken, bazı ülkelerde ise gecelik konaklama karşılığında oda veya daire başına tahsil edilmektedir (Özkan ve Sümerli Sarıgül, 2019; Göktaş ve Polat, 2019). Şehir vergisinin ekonomik etkileri hem talep hem de arz cephesinden ele alınabilir. Talep tarafında, vergi turistlerin seyahat maliyetini artırarak destinasyon tercihlerini etkileyebilmekte; özellikle fiyat esnekliği yüksek turist segmentlerinde ziyaretçi sayısını azaltıcı bir etki yaratabilmektedir (Gooroochurn ve Sinclair, 2005). Bununla birlikte, söz konusu etkinin büyüklüğü büyük ölçüde verginin toplam seyahat maliyeti içindeki payına, destinasyonun ikame edilebilirliğine ve hedef turist profilinin gelir düzeyine bağlıdır (Ponjan ve Thirawat, 2016). Yüksek gelirli turist segmentine hitap eden destinasyonlarda verginin talep üzerindeki etkisinin görece sınırlı kaldığı gözlemlenmektedir. Arz cephesinde ise konaklama sektörü başta olmak üzere turizm işletmeleri, verginin tüketiciye yansıtılıp yansıtılmayacağı ya da maliyet olarak üstlenileceği konusunda stratejik kararlarla karşı karşıya kalmaktadır. Rekabetçi piyasa koşullarında bu yansıtma kısmen mümkün olurken, yüksek fiyat esnekliğinin hâkim olduğu pazarlarda işletmeler vergiyi fiyatlarına yansıtmakta güçlük çekebilmekte ve kâr marjları üzerinde baskı oluşabilmektedir (Jensen ve Wanhill, 2002) ve ev sahibi topluluğun refahını azalttığı görülmektedir (Sheng, 2017). Öte yandan, şehir vergisinden elde edilen gelirin etkin biçimde turizm altyapısına yatırılması hâlinde uzun dönemde destinasyon çekiciliğinin artması ve dolayısıyla talebin genişlemesi beklenmektedir (Cárdenas-García vd., 2022). Bu bağlamda şehir vergisi, kısa dönemde talep kısıcıcı bir etkiye yol açabilecekken, uzun dönemde sürdürülebilir ve kaliteli turizm yapısının oluşturulmasına katkı sağlayıcı bir enstrüman olarak değerlendirilebilir (Durán-Román vd., 2021).

Şehir vergisi uygulamaları, özellikle Avrupa'da yaygın ve köklü bir geçmişe sahipken son yıllarda Asya ve Amerika kıtalarında da giderek daha fazla benimsenmektedir. Ülkeden ülkeye önemli farklılıklar gösteren bu uygulamalar, vergi tabanı, oran yapısı, gelir kullanım amacı ve yönetim biçimi bakımından çeşitlilik arz etmektedir. Fransa, 1910 yılından itibaren *taxe de séjour* adıyla uygulanan ve günümüzde Avrupa'nın en köklü turist vergisi sistemlerinden birini oluşturan konaklama vergisine sahiptir. Vergi, konaklama tesisinin kategorisine ve kişi başı gecelik konaklamaya göre farklılaşan oranlarda tahsil edilmekte olup yerel belediyelerin turizm altyapısı harcamaları için önemli bir finansman kaynağı işlevi görmektedir. Benzer şekilde, İtalya'nın başkenti Roma ve Floransa gibi yoğun turist trafiğine maruz kalan şehirler, *imposta di soggiorno* uygulamasıyla otel sınıfına göre kişi başı gecelik 1 ila 7 Euro arasında değişen oranlarda vergi toplamaktadır (Tekin ve Say, 2024). Bu uygulama özellikle aşırı kalabalıklaşma sorunuyla mücadelede bir araç olarak da gündeme gelmektedir. Avusturya'da *Kurtaxe* adıyla bilinen uygulama, kaplıca ve sağlık turizmi bölgelerini kapsayan geleneksel bir yap kimliği taşımaktadır. Almanya, konaklama vergisini *Kurtaxe* ya da *Citytax* gibi farklı adlarla federal düzeyde değil yerel yönetim düzeyinde uygulamakta; özellikle Hamburg, Berlin ve Köln gibi büyük şehirlerde bu vergiye rastlanmaktadır. Asya'da ise Japonya, artan ziyaretçi sayılarının oluşturduğu altyapı ve

çevresel baskıları yönetebilmek amacıyla 2019 yılında ülkeden ayrılan uluslararası yolculardan kişi başı 1.000 Japon Yeni tutarında bir çıkış vergisi (International Tourist Tax) almaya başlamıştır. Benzer şekilde, Yeni Zelanda da aynı yıl yürürlüğe koyduğu *International Visitor Conservation and Tourism Levy (IVL)* uygulamasıyla uluslararası ziyaretçilerden katkı payı tahsil etmeye başlamış ve bu gelirleri çevresel koruma faaliyetleri ile turizm altyapısının geliştirilmesine yönlendirmiştir. Ayrıca Bali (Endonezya) ve Tayland gibi çekim merkezlerinde de aşırı turizm kaynaklı çevresel ve sosyal baskıların artmasıyla birlikte turist vergileri ve ziyaretçi katkı payları politika gündeminde önemli bir araç hâline gelmiştir. Bu gelişmeler, turist vergilerinin yalnızca gelir yaratma amacı taşımadığını; aynı zamanda sürdürülebilir destinasyon yönetimi, çevresel koruma ve aşırı turizmin olumsuz etkilerinin azaltılması amacıyla giderek daha yaygın biçimde kullanılan bir politika aracı hâline geldiğini göstermektedir (Nepal ve Nepal, 2021).

İlgili Çalışmalar

Şehir vergisinin turist talebi üzerindeki etkileri, literatürde en erken incelenen konular arasında yer almaktadır. Bu alandaki öncü çalışmalardan biri olan Aguiló vd. (2005), dinamik talep modeli aracılığıyla Balear Adaları'nda uygulanan turist vergisinin İngiliz, Alman, Hollandalı ve Fransız turist sayısında yaklaşık %1,44 oranında bir azalmaya yol açacağını ortaya koymuştur. Söz konusu bulgu, şehir vergisinin kamu gelirlerini artırma potansiyeline sahip olmakla birlikte talep üzerinde sınırlı da olsa olumsuz bir etki yaratabileceğini göstermekte; bu etkinin büyüklüğünün ise destinasyona özgü talep esnekliğine bağlı olduğunu vurgulamaktadır. Gooroochurn ve Sinclair (2005), Mauritius örneği üzerinden turizm vergisinin ekonomik etkilerini analiz etmiş; turizm talebinin fiyata görece duyarsız olduğunu ve bu nedenle ılımlı düzeyde belirlenen vergi oranlarının talep kaybına yol açmaksızın önemli miktarda kamu geliri üretebileceğini tespit etmiştir. Yazarlar, turizm vergisinin hem gelir hem refah etkileri bakımından genel vergilere kıyasla daha etkin bir araç olabileceğini savunmuştur. Jensen ve Wanhill (2002) ise Avrupa genelinde ve özellikle Danimarka'da KDV uygulamaları üzerinden turizm vergisinin sektörel etkilerini incelemiş; yüksek vergi yükünün uzun vadede destinasyonun rekabet gücünü zedeleyebileceğini, bu nedenle vergi tasarımı esneklik ve sektörle diyalog mekanizmalarının oluşturulmasının belirleyici önem taşıdığını vurgulamıştır. Ponjan ve Thirawat (2016), Tayland'da turizm vergisinin düşürülmesinin etkilerini hesaplanabilir genel denge (CGE) modeli aracılığıyla analiz etmiştir. Çalışma, vergi indiriminin turist sayısını artırdığını ancak kamu geliri ve refah üzerindeki net etkinin oldukça sınırlı kaldığını göstermektedir. Bu bulgu, turizm vergisi tasarımı yalnızca kısa vadeli talep etkisinin değil uzun vadeli gelir sürdürülebilirliğinin de gözetilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Gago vd., (2006) ise İspanya örneğinde turizm vergisinin optimum tasarımı odaklanmış; emek üzerindeki vergi yükünün turizm vergisi aracılığıyla ziyaretçilere aktarılmasının yerel refah açısından anlamlı kazanımlar sağlayabileceğini ortaya koymuştur.

Şehir vergisi literatüründe öne çıkan bir diğer temel araştırma ekseni, turistlerin vergiyi ödeme istekliliğini (willingness to pay-WTP) belirleyen faktörlerin incelenmesidir. Do Valle vd. (2012), Portekiz'in Algarve bölgesinde yürüttükleri çalışmada konaklayan turistlerin çevresel amaçlara tahsis edilmiş konaklama vergisine yönelik tutumlarını incelemiştir. Çalışma, alışlageldik güneş ve sahil turisti profilinin çevresel vergiler veya ek turizm ücretleri konusunda görece düşük ödeme istekliliğine sahip olduğunu; buna karşılık doğa temelli ve çevre bilincine sahip turistlerin çevresel korumaya yönelik uygulamalar için belirgin biçimde daha yüksek WTP sergilediğini ortaya koymuştur. Bu bulgu, vergi tasarımı hedef turist profilinin dikkate alınmasının ne denli kritik olduğunu vurgulamaktadır. Çetin vd. (2017), İstanbul'da gerçekleştirdikleri çalışmada turistlerin konaklama vergisine yönelik WTP düzeylerini incelemiştir. Bulgular,

turistlerin deneyim kalitesini artıracak alanlara tahsis edilecek bir turist vergisi için daha yüksek ödeme yapmaya istekli olduklarını göstermektedir. Buna karşın, destinasyonun genel sürdürülebilirliğine yönelik sorumluluk alma konusunda daha temkinli davrandıkları görülmüştür. Bu eğilim, vergi gelirinin kullanım amacının şeffaf biçimde kamuoyuyla paylaşılmasının WTP üzerinde belirleyici bir rol oynadığına işaret etmektedir. García López vd. (2018), çalışma ise İspanya ve Avrupa'da turizm vergileri üzerine mevcut tartışmaya ilişkin farklı bakış açılarını sunmaktadır; özellikle Sevilla'nın uygulamasına odaklanmaktadır. Font-Garolera vd., (2018), yaptığı çalışmada Katalonya'da uygulanan ve "*Turistik Konaklama Tesislerine Vergi (IEET)*" olarak adlandırılan verginin uygulanmasına ilişkin bölgesel ve tematik bir değerlendirme yapılmıştır. Rotaris ve Carrozzo (2019), İtalya'da yürüttükleri çalışmada turist vergisinin farklı kullanım alanlarına göre WTP düzeyinin nasıl farklılaştığını incelemiştir. Bulgular; çevresel koruma ve sürdürülebilirlik boyutunun en yüksek WTP'yi tetiklerken kültürel etkinlikler boyutunun en düşük WTP ile ilişkilendirildiğini göstermektedir. Durán-Román vd., (2021) de benzer bulgulara ulaşmış; turistlerin hem destinasyonun sürdürülebilirliğini hem de ziyaret deneyimini iyileştirmeye yönelik uygulamalar için ödeme yapmaya istekli olduklarını, ancak bu istekliliğin büyük ölçüde verginin meşruiyetine ilişkin algıya bağlı olduğunu ortaya koymuştur. Söz konusu araştırmalar, turistlerin ödeme istekliliğinin verginin kullanım amacına, turist profilinin demografik ve psikolojik özelliklerine ve destinasyona duyulan güvene göre sistematik biçimde farklılaştığını göstermektedir. Konaklama vergisinin hangi gerekçelerle hayata geçirildiğini ve ülkeden ülkeye nasıl farklılaştığını inceleyen çalışmalar da karşılaştırmalı turizm maliyesi literatüründe önemli bir yer tutmaktadır. Alfano vd. (2022), İtalya'nın Marche bölgesini örnek alarak belediyeler düzeyinde turist konaklama vergisinin uygulamaya konulmasının ardındaki motivasyonları incelemiştir. Çalışma, gelir yaratma ve negatif dışsallıkların içselleştirilmesi gerekçelerinin ön plana çıktığını; özellikle yerel yönetimlerin artan altyapı ve çevre maliyetlerini ziyaretçilerle paylaşma yönündeki eğiliminin vergiyi yaygınlaştırdığını ortaya koymuştur. Gökaş ve Polat (2019), Avrupa Birliği üye ülkelerindeki turist vergisi uygulamalarını sistematik biçimde karşılaştırmış; oranlar, vergi tabanı ve gelir kullanımı bakımından AB genelinde önemli çeşitlilikler bulunduğunu ve Türkiye'de olası bir uygulamanın tasarımı bu çeşitliliğin referans alınması gerektiğini vurgulamıştır. Nepal ve Nepal (2021), beş farklı ülkedeki uygulamaları karşılaştırmalı olarak incelemiş ve ekonomik vergilendirmenin aşırı turizmi yönetmede etkin bir araç olabileceğini, ancak bütüncül destinasyon politikalarıyla desteklenmesi gerektiğini savunmuştur. Cárdenas-García vd., (2022) ise kitle turizmine dayalı destinasyonlarda turist vergisini bir sürdürülebilirlik finansman mekanizması olarak değerlendirmiş; bu tür destinasyonların çevresel ve sosyal baskıyla orantılı düzeyde vergi geliri toplaması hâlinde uzun dönemli rekabet gücünün korunabileceğini öne sürmüştür.

VERİ VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi açıklanmaktadır. Öncelikle araştırma deseni ele alınmış, ardından veri kaynağı ve veri toplama süreci açıklanmıştır. Son olarak, verilerin analizinde kullanılan yazılımlar, bibliyometrik analiz teknikleri ve araştırma soruları sunulmuştur.

Bu çalışma, turizmde şehir vergisi literatürünün bilimsel gelişimini, yapısal özelliklerini ve entelektüel eğilimlerini ortaya koymak amacıyla bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak tasarlanmıştır. Bibliyometrik analiz, bilimsel yayınların nicel olarak incelenmesi yoluyla belirli bir araştırma alanının gelişim eğilimlerini, bilgi yapısını ve entelektüel ilişkilerini sistematik biçimde ortaya koyan önemli bir araştırma yöntemidir (Župič ve Čater, 2015; Aria ve Cuccurullo, 2017; Donthu vd., 2021). Geleneksel literatür incelemelerinden farklı olarak bibliyometrik analiz;

yayın, atıf, ortak yazarlık ve anahtar kelime verilerini kullanarak araştırma alanlarının performansını ve bilimsel bilgi yapısını nesnel göstergeler aracılığıyla değerlendirmeye olanak sağlamaktadır (Cobo vd., 2011; Donthu vd., 2021). Bilimsel yayın sayısındaki hızlı artış, araştırma alanlarının geleneksel literatür taramalarıyla bütüncül biçimde değerlendirilmesini giderek güçleştirmektedir. Bu nedenle bibliyometrik analiz; büyük hacimli bibliyografik verilerin sistematik olarak analiz edilmesine, bilimsel üretim eğilimlerinin belirlenmesine, araştırmacılar, kurumlar ve ülkeler arasındaki iş birliği ağlarının ortaya konulmasına ve araştırma alanlarının kavramsal yapısının görselleştirilmesine olanak sağlayan etkili bir yöntem olarak öne çıkmaktadır (Aria ve Cuccurullo, 2017; Donthu vd., 2021). Bibliyometrik analizler genel olarak performans analizi ve bilimsel haritalama (science mapping) olmak üzere iki temel yaklaşıma dayanmaktadır. Performans analizi, bilimsel üretim ve etki düzeyini ortaya koyarken; bilimsel haritalama teknikleri araştırma alanının sosyal, kavramsal ve entelektüel yapısını incelemektedir (Cobo vd., 2011; Župič ve Čater, 2015). Bibliyometrik analiz yöntemi son yıllarda turizm alanında destinasyon yönetimi, sürdürülebilir turizm, gastronomi turizmi, akıllı turizm, paylaşım ekonomisi, turizm teknolojileri ve dijital turizm gibi çok sayıda araştırma konusunun gelişim eğilimlerini incelemek amacıyla yaygın olarak kullanılmaktadır (Donthu vd., 2021). Buna karşın, şehir vergisi literatürünün bilimsel gelişimini, araştırma eğilimlerini ve entelektüel yapısını bütüncül biçimde değerlendiren bibliyometrik çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada bibliyometrik analiz yöntemi tercih edilmiş; turizmde şehir vergisi alanındaki bilimsel üretimin zaman içerisindeki gelişimi, araştırma performansı, iş birliği yapıları ve kavramsal bilgi ağı sistematik ve nicel bir yaklaşımla incelenmiştir. Böylece literatürün mevcut durumunun kapsamlı biçimde ortaya konulması ve gelecekte gerçekleştirilecek araştırmalar için yol gösterici bir çerçeve sunulması amaçlanmıştır.

Araştırmada kullanılan bibliyografik veriler, standartlaştırılmış bibliyografik kayıtlar ve güvenilir atıf verileri sunması nedeniyle bibliyometrik araştırmalarda yaygın olarak tercih edilen Web of Science (WoS) Core Collection veri tabanından elde edilmiştir (Aria ve Cuccurullo, 2017; Donthu vd., 2021). Ayrıca WoS'un standartlaştırılmış veri yapısı, Bibliometrix ve VOSviewer gibi bibliyometrik analiz yazılımlarıyla yüksek düzeyde uyumluluk sağlamaktadır. Veri toplama işlemi 15 Şubat 2026 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Bibliyometrik araştırmalarda veri tabanlarının sürekli güncellenmesi nedeniyle arama tarihinin belirtilmesi, çalışmanın tekrarlanabilirliği ve metodolojik şeffaflığı açısından önem taşımaktadır (Donthu vd., 2021). Literatürün mümkün olduğunca kapsamlı biçimde belirlenebilmesi amacıyla Web of Science'ın Topic (TS) alanında tarama yapılmıştır. Topic alanı; makale başlığı, özet, yazar anahtar kelimeleri ve *Keywords Plus* bölümlerini kapsadığından konu temelli bibliyometrik araştırmalarda yaygın olarak kullanılmaktadır (Aria ve Cuccurullo, 2017).

Araştırmada kullanılan arama sorgusu aşağıda verilmiştir.

TS=((“city tax” OR “tourism tax” OR “tourist tax” OR “occupancy tax” OR “bed tax” OR “lodging tax” OR “hotel tax”)) AND TS=((tourism OR hospitality OR destination OR “urban tourism”))

Arama sonucunda toplam 81 yayına ulaşılmıştır. Elde edilen kayıtlar araştırmanın amacı doğrultusunda belirlenen dahil etme ve hariç tutma ölçütlerine göre değerlendirilmiştir. Analiz döneminin henüz tamamlanmamış olması nedeniyle 2026 yılına ait bir yayın, makale dışında kalan dört yayın (bildiri, editöryal materyal vb.) ve İngilizce dışında yayımlanmış bir çalışma veri setinden çıkarılmıştır. Böylece araştırmanın nihai örneklemini 2003–2025 yılları arasında İngilizce dilinde yayımlanmış toplam 75 bilimsel makale oluşturmuştur. Çalışmada yalnızca makalelerin analiz kapsamına alınmasının temel nedeni, hakem değerlendirme sürecinden geçmiş bilimsel yayınların alanın bilgi birikimini daha güvenilir biçimde temsil ettiği kabulüne dayanmaktadır. Benzer şekilde yalnızca İngilizce yayımlanan çalışmaların tercih edilmesi, uluslararası literatürde

ortak bilim dili olması ve bibliyometrik analizlerde veri bütünlüğünü artırması açısından yaygın olarak benimsenen bir uygulamadır (Donthu vd., 2021).

Araştırmada elde edilen bibliyografik verilerin analizinde Microsoft Excel, Bibliometrix R paketi (Biblioshiny arayüzü) ve VOSviewer yazılımlarından yararlanılmıştır. Microsoft Excel, bibliyografik verilerin düzenlenmesi, temizlenmesi, kodlanması ve tanımlayıcı istatistiklerin hesaplanması amacıyla kullanılmıştır. Bibliometrix paketi; yıllık yayın performansı, yıllık ortalama atıf sayıları, en üretken yazarlar, dergiler, kurumlar ve ülkelerin belirlenmesi ile Lotka Yasası gibi bibliyometrik performans göstergelerinin hesaplanmasında kullanılmıştır. VOSviewer yazılımından ise ortak yazarlık (co-authorship), bibliyografik eşleştirme (bibliographic coupling), ülke iş birliği (country collaboration) ve anahtar kelime birlikteliği (co-occurrence) analizlerinin gerçekleştirilmesi ve ağ haritalarının görselleştirilmesi amacıyla yararlanılmıştır (Van Eck ve Waltman, 2010; Aria ve Cuccurullo, 2017). Bibliyometrik analizler genel olarak performans analizi ve bilimsel haritalama olmak üzere iki temel yaklaşıma dayanmaktadır (Cobo vd., 2011; Donthu vd., 2021). Performans analizi kapsamında yıllara göre yayın ve atıf eğilimleri, en üretken yazarlar, dergiler, kurumlar ve ülkeler ile en fazla atıf alan çalışmalar belirlenerek şehir vergisi literatürünün bilimsel gelişimi ortaya konulmuştur. Bilimsel haritalama kapsamında ise ortak yazarlık, ülke iş birliği, bibliyografik eşleştirme ve anahtar kelime birlikteliği analizleri gerçekleştirilmiştir. Ortak yazarlık analizi araştırmacılar arasındaki bilimsel iş birliği yapısını, ülke iş birliği analizi ülkeler arasındaki araştırma ağlarını, bibliyografik eşleştirme analizi benzer kaynaklara atıf yapan çalışmalar arasındaki ilişkileri, anahtar kelime birlikteliği analizi ise literatürde öne çıkan araştırma temalarını ve kavramsal kümelenmeleri ortaya koymaktadır (Cobo vd., 2011; Župič ve Čater, 2015). Araştırmada ayrıca yazar üretkenliğinin değerlendirilmesi amacıyla bibliyometri alanında yaygın olarak kullanılan Lotka Yasasından yararlanılmıştır. Lotka Yasası, belirli bir araştırma alanında yazar üretkenliğinin dağılımını açıklayan temel bibliyometrik yasalardan biri olup, araştırmacıların büyük çoğunluğunun az sayıda yayın yaptığı, buna karşılık sınırlı sayıda araştırmacının literatürde önemli ölçüde bilimsel üretim gerçekleştirdiğini ifade etmektedir. Bu doğrultuda şehir vergisi literatüründeki yazar üretkenliği yapısı değerlendirilmiştir. Gerçekleştirilen performans analizleri ve bilimsel haritalama teknikleri birlikte değerlendirilerek şehir vergisi literatürünün gelişim eğilimleri, bilimsel üretim yapısı, araştırmacılar arasındaki iş birliği ilişkileri ile alanın kavramsal ve entelektüel yapısı bütüncül bir bakış açısıyla ortaya konulmuştur.

BULGULAR

Bu bölümde, turizmde şehir vergisi literatürüne ilişkin gerçekleştirilen bibliyometrik analizlerden elde edilen bulgular sistematik bir çerçevede sunulmaktadır. Öncelikle literatürün genel bibliyometrik özellikleri ortaya konulmuş; ardından yayın ve atıf eğilimleri, en üretken yazarlar, dergiler, kurumlar ve ülkeler analiz edilmiştir. Devamında araştırmacılar ve ülkeler arasındaki iş birliği ağları, anahtar kelime birliktelikleri, bibliyografik eşleştirme ve tarihsel atıf ağı incelenerek alanın kavramsal ve entelektüel yapısı değerlendirilmiştir. Son olarak, yazar üretkenliği Lotka Yasası çerçevesinde ele alınarak şehir vergisi literatürünün bilimsel gelişim özellikleri bütüncül bir bakış açısıyla ortaya konulmuştur.

Turizmde şehir vergisi literatürünün genel yapısını ortaya koyabilmek amacıyla öncelikle veri setine ilişkin temel bibliyometrik göstergeler incelenmiştir. Bu göstergeler; yayın performansı, yazar profili, bilimsel iş birliği düzeyi, atıf performansı ve literatürün genel özellikleri hakkında bütüncül bir değerlendirme yapılmasına olanak sağlamaktadır. Bu kapsamda hazırlanan Tablo 1’de, 2003–2025 döneminde Web of Science veri tabanında taranan ve analiz kapsamına alınan 75 makaleye ilişkin temel bibliyometrik göstergeler özetlenmektedir. Analiz sonuçlarına göre, 2003-

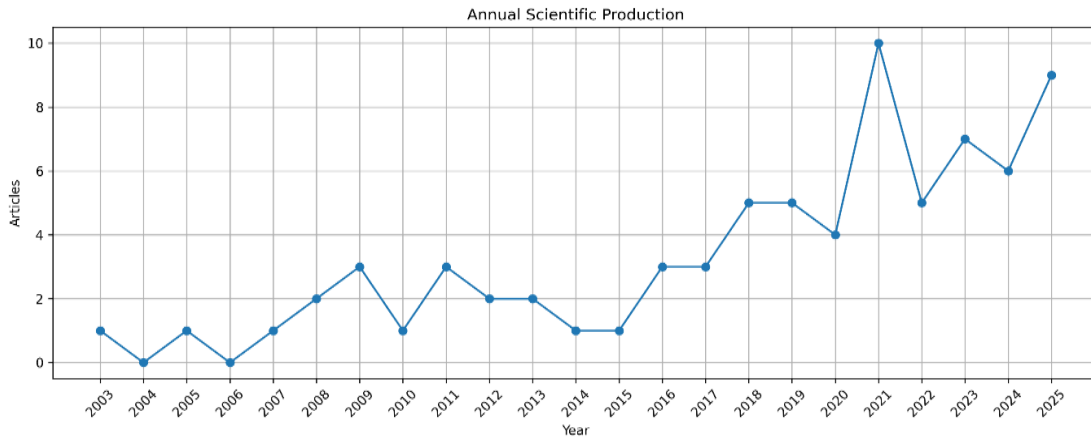
2025 döneminde 54 farklı bilimsel dergide yayımlanan toplam 75 makale belirlenmiştir. Alanın yıllık büyüme oranının %10,5 olması, şehir vergisi araştırmalarının uzun dönemde genel olarak artış eğilimi gösterdiğini ortaya koymaktadır. İncelenen makalelerin belge başına ortalama atıf sayısı 10,65 olup, bu durum alanın henüz gelişmekte olmasına rağmen uluslararası literatürde belirli bir görünürlük kazandığını göstermektedir.

Tablo 1: Turizmde Şehir Vergisi Konulu Çalışmalara Genel Bakış

Zaman Aralığı 2003–2025	Yayın Kaynakları 54	Makaleler 75	Yıllık Büyüme Oranı %10,5
Yazarlar 224	Tek Yazarlı Makalelerin Yazarları 12	Uluslararası Ortak Yazarlık %16	Makale Başına Ortalama Yazar Sayısı 3,15
Yazar Anahtar Kelimeleri (DE) 292	Toplam Kaynakça 2.593	Belge Ortalama Yaşı 7,41	Belge Başına Ortalama Atıf Sayısı 10,65

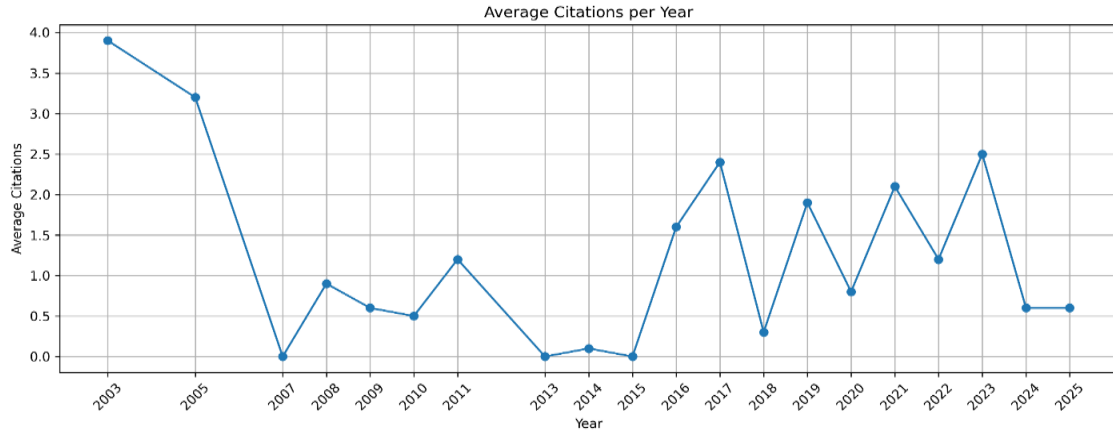
Konuyla ilgili araştırmalara toplam 224 yazar katkı sağlamış, belge başına ortalama yazar sayısı 3,15 olarak hesaplanmıştır. Bu bulgu, şehir vergisi çalışmalarında ortak yazarlı araştırmaların yaygın olduğunu göstermektedir. Buna karşın uluslararası ortak yazarlık oranının %16 düzeyinde kalması, ülkeler arası araştırma iş birliklerinin henüz sınırlı olmakla birlikte gelişme potansiyeli taşıdığına işaret etmektedir. İncelenen makalelerde toplam 2.593 kaynağa atıf yapılmış olup, belgelerin ortalama yaşının 7,41 yıl olması şehir vergisi literatürünün görece genç ve güncel bir araştırma alanı olduğunu göstermektedir.

Grafik 1, Grafik 2 ve Tablo 2’de turizmde şehir vergisi ilgili WoS veri tabanında yer alan yayın ve atıf sayılarının zaman içerisindeki dağılımı gösterilmektedir. WoS veri tabanında bu alanda toplamda 75 yayın ortaya konulmuş olup bunlardan ilki 2003 yılında yayımlanmıştır.

Grafik 1: Turizmde Şehir Vergisi Konulu Yayınların Yıllara Göre Dağılımı (2003-2025)

Grafik 1, Grafik 2 ve Tablo 2’de yıllık bilimsel üretim grafiği incelendiğinde, 2003-2015 döneminde görece düşük ve dalgalı bir yayın performansı gözlenirken, 2016 sonrası belirgin bir artış eğilimi ortaya çıkmaktadır.

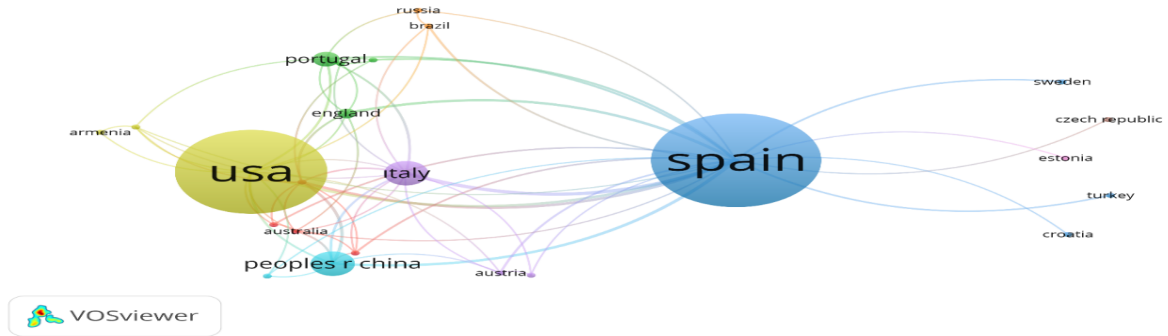
Grafik 2: Turizmde Şehir Vergisi Konulu Çalışmaların Atıf Dağılımı (2003-2025)

2003-2015 arasında yıllık yayın sayısı (n) çoğunlukla 0-3 aralığında seyretmiş, 2016'dan itibaren ise artış trendine girerek 2018 ve 2019'da 5 yayına, 2021'de 10 yayına ulaşarak zirve yapmıştır. 2023 (n=7) ve 2025 (n=9) verileri, üretkenliğin son yıllarda yüksek düzeyde sürdüğünü göstermektedir. Bu durum, araştırma kapasitesinin ve konuya yönelik akademik ilginin zaman içinde güçlendiğine işaret etmektedir. Özellikle 2021 sonrası dönemde gözlenen yüksek yayın sayıları, alanın olgunlaşma sürecine girdiğini ve daha sistematik bir üretim yapısının oluştuğunu düşündürmektedir.

Tablo 2: Turizmde Şehir Vergisi Konulu Akademik Yayın ve Atıf Dağılımı (2003-2025)

Yıl	Makale Başına Toplam Atıf Ortalaması	n	Yıl Başına Toplam Atıf Ortalaması	Atıf Yılı
2003	93.00	1	3.88	24
2005	71.00	1	3.23	22
2007	0.00	1	0.00	20
2008	17.50	2	0.92	19
2009	11.00	3	0.61	18
2010	8.00	1	0.47	17
2011	19.00	3	1.19	16
2012	9.00	2	0.60	15
2013	0.00	2	0.00	14
2014	1.00	1	0.08	13
2015	0.00	1	0.00	12
2016	17.67	3	1.61	11
2017	23.67	3	2.37	10
2018	2.40	5	0.27	9
2019	15.00	5	1.88	8
2020	5.50	4	0.79	7
2021	12.80	10	2.13	6
2022	6.20	5	1.24	5
2023	10.00	7	2.50	4
2024	1.67	6	0.56	3
2025	1.22	9	0.61	2

Grafik 1 ve Tablo 2, atıf göstergeleri açısından değerlendirildiğinde ise 2003 ve 2005 arasında makale başına ortalama toplam atıf değerlerinin oldukça yüksek olduğu (sırasıyla 93.00 ve 71.00) görülmektedir. Bunun temel nedeni, bu çalışmaların daha uzun bir atıf yılına sahip olmasıdır. Nitekim ortalama yıllık atıf değerleri de 2003 (3.88) ve 2005 (3.23) için en yüksek seviyededir. Buna karşılık 2013 ve 2015 yıllarında atıf alınmaması dikkat çekmektedir. 2016 ve 2017 yıllarında ise hem üretim hem de etki göstergelerinde artış gözlenmiş (sırasıyla 1.61 ve 2.37), bu da niteliksel bir güçlenmeye işaret etmektedir. Son 2023 ve 2025 arasında yayın sayısındaki artışa rağmen ortalama atıf değerlerinin görece düşük seyretmesi, bu çalışmaların henüz sınırlı bir atıf süresine sahip olmasıyla açıklanabilir.

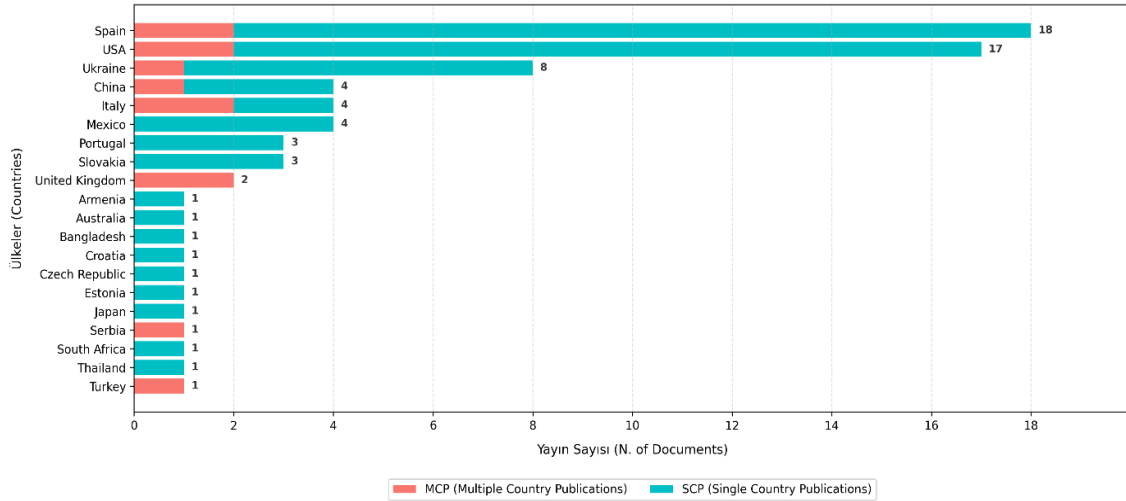

Şekil 1: Turizmde Şehir Vergisi Konulu Araştırmalarda Ülkeler Arası İş Birliği Ağı

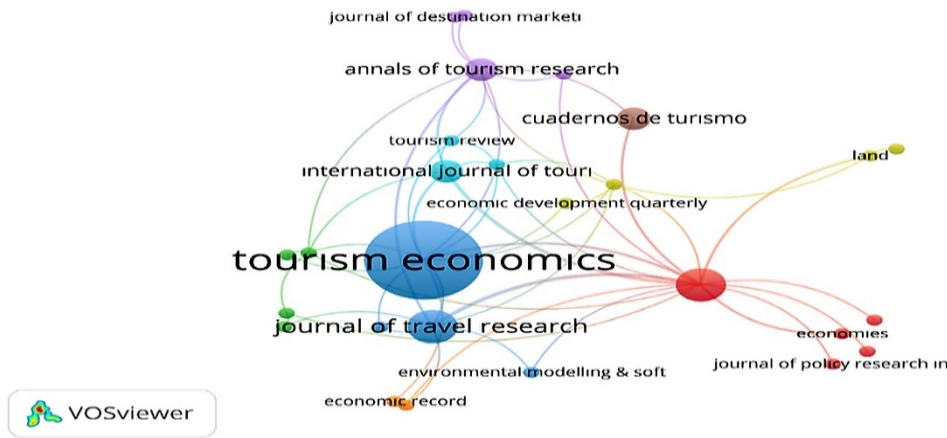
Turizmde şehir vergisi konusuyla ilgili yapılan çalışmalarda ülkeler arasındaki iş birliği ağı Şekil 1’de verilmiştir. Bu alana katkı sağlayan ülkeler, en az bir yayın kısıtlamasıyla incelenmiş ve kriterleri karşılayan 24 ülke analiz ağına dahil edilmiştir. Söz konusu iş birliği ağı, kendi içinde farklı kümelerle ayrılmakta olup, toplam 67 bağlantı (link) ve 110 toplam bağlantı gücüne (total link strength) sahiptir. VOSviewer yazılımıyla görselleştirilen haritada düğüm boyutu ülkelerin yayın hacmini, çizgilerin kalınlığı iş birliğinin yoğunluğunu ve renk grupları ise birbirleriyle daha sık ortak yayın yapan ülke kümelerini temsil etmektedir. Harita incelendiğinde, ABD (sarı küme) ve İspanya’nın (mavi küme) belirgin biçimde öne çıkan iki ana odak noktası oluşturduğu görülmektedir; bu ülkelerin baskın düğüm boyutlarıyla temsil edilmesi, küresel şehir vergisi literatürüne en fazla katkı sağlayan aktörler olduklarını kanıtlamaktadır. Haritadaki kümeleşme yapıları incelendiğinde; ABD’nin Ermenistan ile aynı kümede yer aldığı ve yeşil kümede bulunan Portekiz ve İngiltere ile çok güçlü bağlar kurduğu görülmektedir. İspanya merkezli mavi küme ise İsveç, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Hırvatistan ve Türkiye’yi kapsamaktadır. Orta ölçekli bir düğümle mor kümede yer alan İtalya ise hem ABD hem de İspanya kümeleriyle güçlü bağlar geliştirerek, iki ana odak arasında stratejik bir köprü işlevi görmektedir. Türkiye, İspanya merkezli kümede yalnızca birkaç ülkeyle sınırlı düzeyde iş birliği bağı taşıyan oldukça küçük bir düğüm olarak konumlanmaktadır; bu durum, Türkiye’nin şehir vergisi (konaklama vergisi) alanındaki uluslararası iş birliği potansiyelinin henüz başlangıç aşamasında olduğunu ve yeterince kullanılmadığını ortaya koymaktadır. Genel itibarıyla ağ yapısının gevşek (seyrek) olması, iş birliği bağlarının sınırlı kaldığını ve araştırmaların çoğunlukla yerel/ulusal odaklı yürütüldüğünü göstermektedir. Söz konusu bu tablo, şehir vergisi araştırmalarında uluslararası ve interdisipliner iş birliklerinin artırılmasına yönelik ciddi bir açık olduğunu göstermekte ve bu boşluk gelecekteki çalışmalar için özgün bir akademik fırsat sunmaktadır.

Şekil 2, turizmde şehir vergisi üzerine yapılan yayınların sorumlu yazarlarının ülkelerine göre dağılımını ve iş birliği türlerini (SCP: tek ülke yayınları, MCP: çok ülke ortak yayınları) göstermektedir; grafikte turkuaz çubuklar tek ülkeli yayınları, somon/kırmızı çubuklar ise çok ülkeli yayınları temsil etmektedir. Grafikte görüldüğü üzere İspanya (18 yayın) en fazla yayına sahip ülke konumundadır ve turizmde şehir vergisi çalışmalarında öncü bir rol üstlenirken, onu hemen ardında yer alan Amerika Birleşik Devletleri (17 yayın) ve Ukrayna (8 yayın) takip etmektedir. Alanın uluslararası görünürlüğüne önemli katkı sağlayan bu lider ülkelerin yanı sıra Çin (4 yayın), İtalya (4 yayın) ve Meksika (4 yayın) gibi ülkelerin de literatürde öne çıktığı, Portekiz ve Slovakya gibi ülkelerin ise görece daha sınırlı bir yayın hacmine sahip olduğu görülmektedir. Yayınların iş birliği yapıları analiz edildiğinde, grafikteki ülkelerin büyük çoğunluğunda SCP çubuklarının MCP çubuklarına belirgin biçimde üstün olduğu dikkat çekmektedir; bu bulgu, araştırmaların ağırlıklı olarak ulusal sınırlar içinde yürütüldüğünü ve uluslararası ortak yazarlık oranının son derece sınırlı kaldığını ortaya koymaktadır. Nitekim en

üretken ilk beş ülke (İspanya, ABD, Ukrayna, Çin ve İtalya) diğer ülkelerle ortak yayınlar yapmış olmalarına rağmen, bu iş birlikleri toplam yayın hacimleri içinde oldukça düşük bir oranda kalmıştır. Buna karşın Birleşik Krallık (İngiltere) yaptığı iki yayını da diğer ülkeler ile ortaklaşa gerçekleştirerek %100 MCP oranına ulaşmış; Türkiye ve Sırbistan gibi literatürde henüz başlangıç aşamasında olup sınırlı sayıda yayımla (1 yayın) temsil edilen ülkeler de mevcut çalışmalarını uluslararası iş birliği çerçevesinde üreterek konunun küreselleşme eğilimine dair dikkat çekici bir akademik dinamik ortaya koymuşlardır.

Şekil 2: Sorumlu Yazarların Ülkelerine Göre Dağılımı ve İş Birliği Türleri (SCP/MCP)

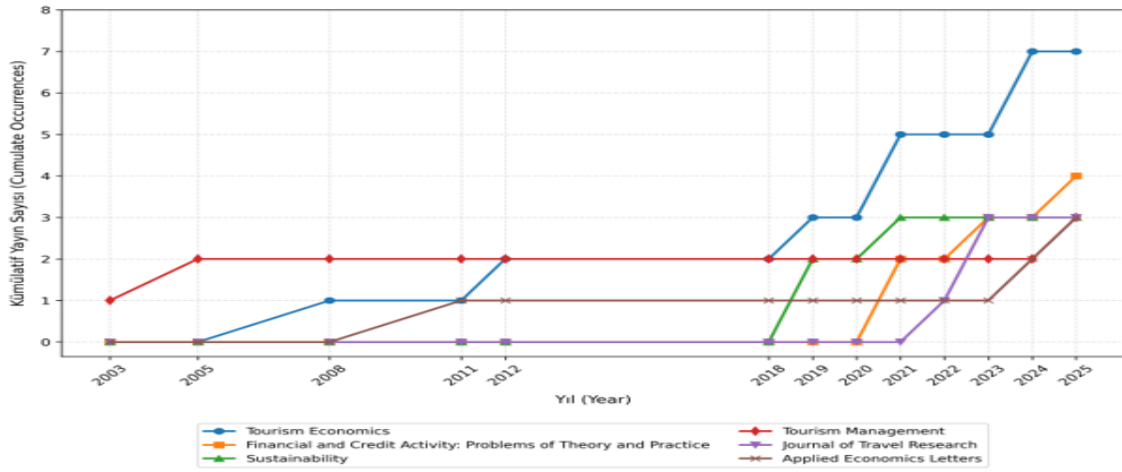

Şekil 3: Turizmde Şehir Vergisi Konulu Araştırmaların Dergilere Göre Dağılımı.

Şekil 3, turizmde şehir vergisi konusundaki yayınların yayımlandıkları bilimsel dergilere göre dağılımını ve bu dergiler arasındaki atıf/ilişki ağını göstermektedir. Haritada düğüm büyüklükleri dergilerin literatürdeki etki gücünü (yayın/atıf hacmini), çizgilerin kalınlığı dergiler arasındaki entelektüel bağın yoğunluğunu, farklı renkler ise benzer akademik odaklara sahip dergilerin oluşturduğu kümeleri temsil etmektedir. Harita bütünsel olarak incelendiğinde, *Tourism Economics* dergisinin açık ara en büyük düğüm boyutuyla ağıın merkezinde yer aldığı ve şehir vergisinin ekonomik etkileri, yerel yönetim maliyetleri ile turizm talebi üzerindeki yansımaları dikkate alındığında alanın entelektüel birikimini şekillendiren en baskın yayın mecrası olduğu görülmektedir. Bu merkezi çekirdeği *Journal of Travel Research*, *International*

Journal of Tourism Research, *Tourism Review* ve *Annals of Tourism Research* izlemekte; söz konusu dergiler mavi, yeşil ve mor kümeleri oluşturarak şehir vergisi araştırmalarının destinasyon pazarlaması, turizm yönetimi ve sosyo-politik boyutlarının gelişimine önemli katkı sağlamaktadır. Ağın sağ tarafında konumlanan kırmızı ve sarı kümelerde ise *Economic Development Quarterly*, *Economies*, *Journal of Policy Research in Tourism*, *Leisure and Events* ve *Land* dergilerinin yer alması, şehir vergisi konusunun yalnızca turizm perspektifiyle sınırlı kalmadığını; kamu politikaları, makroekonomi, bölgesel kalkınma ve arazi kullanımı gibi farklı disiplinlerde de giderek daha fazla ilgi gördüğünü göstermektedir.

Şekil 4, turizmde şehir vergisi literatüründe en fazla yayın yapan dergilerin 2003-2025 dönemindeki kümülatif yayın performanslarını göstermektedir. Bulgular, araştırma alanının yayın üretiminin belirli dergiler etrafında yoğunlaştığını ve zaman içerisinde yeni dergilerin de literatüre önemli katkılar sağlamaya başladığını ortaya koymaktadır.

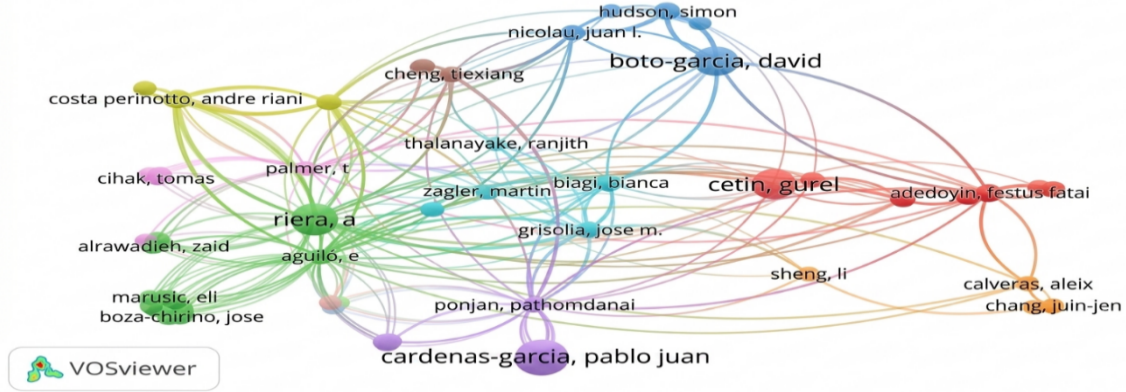

Şekil 4. Dergilerin Zaman İçindeki Kümülatif Yayın Dağılımı (2003-2025)

Şekil incelendiğinde, *Tourism Economics* dergisinin araştırma döneminin tamamında en yüksek yayın performansına sahip olduğu görülmektedir. Dergi, 2008 yılından itibaren literatüre düzenli katkı sağlamış ve özellikle 2018 sonrasında yayın sayısındaki artışını hızlandırarak 2025 yılı itibarıyla kümülatif yedi yayına ulaşmıştır. Bu durum, şehir vergisi konusunun turizm ekonomisi ve turizm politikaları perspektifinden ele alındığını ve alanın gelişiminde *Tourism Economics* dergisinin öncü bir rol üstlendiğini göstermektedir. *Tourism Management*, şehir vergisi konusundaki ilk yayınların yer aldığı dergilerden biri olmasına rağmen, 2005 yılından sonra uzun süre yeni yayın üretmemiş ve kümülatif yayın sayısı 2025 yılı itibarıyla üçte kalmıştır. Bu durum, derginin konuya erken dönemde ilgi göstermesine karşın yayın sürekliliğinin sınırlı olduğunu göstermektedir. Diğer taraftan, *Sustainability*, *Journal of Travel Research*, *Applied Economics Letters* ve *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice* dergilerinin özellikle 2020 sonrasında literatüre katkı sağlamaya başladığı görülmektedir. Özellikle *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice* dergisinin kısa sürede dört yayına ulaşması, şehir vergisinin yalnızca turizm perspektifinde değil; kamu maliyesi, finans ve ekonomik politika bağlamında da araştırılmaya başlandığını göstermektedir. Benzer şekilde *Sustainability* dergisindeki yayın artışı, şehir vergisinin sürdürülebilir turizm, çevresel koruma ve destinasyon yönetimi gibi güncel araştırma temalarıyla ilişkilendirildiğine işaret etmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, şehir vergisi literatürünün tek bir dergi etrafında yoğunlaşmadığı, ancak belirli çekirdek dergilerin alanın gelişimine yön verdiği görülmektedir. Özellikle 2020 yılı sonrasında farklı disiplinlerden dergilerin literatüre dâhil olması, şehir vergisi araştırmalarının

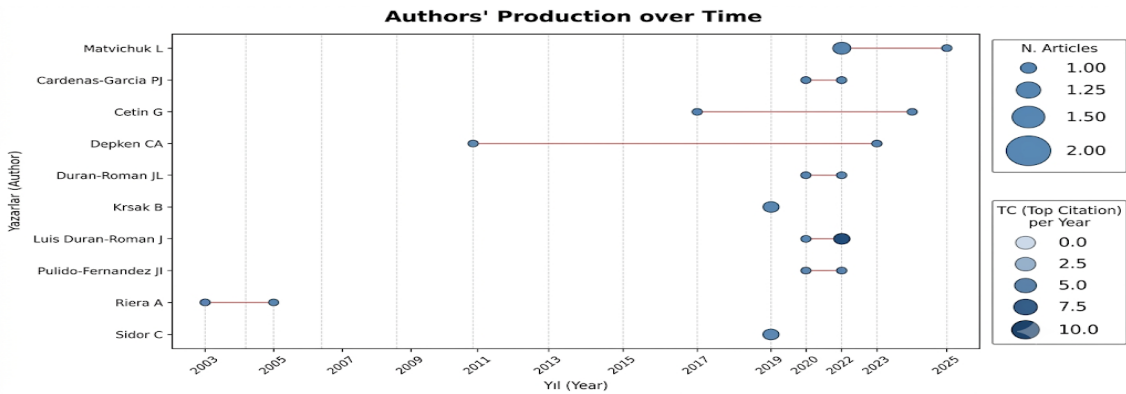
disiplinler arası bir nitelik kazanmaya başladığını ve araştırma alanının giderek çeşitlendiğini göstermektedir.

Şekil 5, turizmde şehir vergisi literatüründe araştırmacılar arasındaki ortak yazarlık (co-authorship) ağını göstermektedir. Ağ haritasında düğüm büyüklüğü araştırmacıların görece yayın üretkenliğini, çizgiler ortak yazarlık ilişkilerini, çizgilerin yoğunluğu iş birliği düzeyini, farklı renkler ise birlikte çalışma eğiliminde olan araştırma kümelerini temsil etmektedir.

Şekil 5: Turizmde Şehir Vergisi Literatüründe Yazarlar Arasındaki Ortak Yazarlık Ağı

Şekil 5 incelendiğinde, literatürde yaklaşık yedi farklı iş birliği kümesinin olduğu görülmektedir. Ağın merkezinde yer alan Riera, A., sahip olduğu çok sayıda bağlantı sayesinde farklı kümeler arasında köprü görevi üstlenen en önemli araştırmacılardan biri olarak öne çıkmaktadır. Benzer şekilde Cetin, Gürel, kırmızı kümenin merkezinde yer almakta ve diğer kümelerle kurduğu çok sayıda bağlantı sayesinde ağın önemli bağlantı noktalarından birini oluşturmaktadır. Ayrıca Cardenas-Garcia, Pablo Juan, Boto-Garcia, David ve Hudson, Simon da kendi kümelerinde yüksek bağlantı yoğunluğuna sahip araştırmacılar olarak dikkat çekmektedir. Kümeler arasındaki ilişkiler incelendiğinde, özellikle kırmızı, yeşil ve mavi kümeler arasında yoğun ortak yazarlık bağlantılarının bulunduğu, buna karşılık turuncu ve mor kümelerin daha sınırlı iş birliği yapısı sergilediği görülmektedir. Bununla birlikte ağ yapısı tamamen kopuk bir görünüm sergilememekte; araştırma kümeleri çok sayıda bağlantı aracılığıyla birbirleriyle ilişki kurmaktadır. Bu durum, şehir vergisi literatüründe tamamen izole araştırma grupları yerine belirli düzeyde bilimsel etkileşim ve bilgi paylaşımının bulunduğu göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, ortak yazarlık ağı şehir vergisi araştırmalarının belirli araştırma ekipleri etrafında yoğunlaştığını, ancak bu ekipler arasındaki iş birliğinin giderek güçlenmesiyle literatürün daha bütünleşik ve disiplinler arası bir yapıya doğru geliştiğini ortaya koymaktadır.

Şekil 6: En Üretken Yazarların Zaman İçindeki Yayın Performansı ve Atıf Dağılımları

Şekil 6, turizmde şehir vergisi yazınına yön veren en üretken ilk 10 yazarın kronolojik yayın seyirlerini, yıllık yayın hacimlerini ve aldıkları atıf dinamiklerini (T.C. per Year) bütünsel bir zaman çizgisi üzerinde temsil etmektedir. Grafikteki dairelerin büyüklüğü ilgili yazarın o yıldaki toplam “yayın hacmini” (N. Articles) simgelerken, renk tonunun koyuluğu ise alınan “yıllık ortalama atıf oranını” (T.C. per Year) temsil etmektedir.

Zaman serisi analitik olarak incelendiğinde, alandaki ilk bilimsel üretim hareketliliğinin Riera A. tarafından 2003-2005 yılları arasında gerçekleştirildiği, ardından literatürün uzun bir sessizlik dönemine girdiği görülmektedir. Bu durağanlık, Depken CA tarafından 2011 yılında üretilen yayınla kırılmış ve aynı yazar 2022 yılına kadar uzanan en geniş zaman aralıklı akademik sürekliliğe sahip isimlerden biri olmuştur. Literatürün asıl ivmelenme ve yoğunlaşma süreci ise 2017-2019 yılları sonrasında yaşanmıştır. Bu dönemde Cetin G. (2017-2023) istikrarlı bir üretim grafiği çizirken; Krsak B. ve Sidor C. 2019 yılında yüksek hacimli tekil katkılar sağlamışlardır. Grafikteki en dikkat çekici akademik dinamiklerden biri, 2020-2021 yıllarında literatüre eş zamanlı dahil olan Pulido-Fernandez JL., Luis Duran-Roman J., Duran-Roman JL. ve Cardenas-Garcia PJ. isimli yazarların oluşturduğu kümelenmedir. Bu yazarların kısa zaman aralığında ardışık yayınlar üretmesi, şehir vergisi konusunun bu yıllarda spesifik bir araştırma grubu veya proje kapsamında yoğun bir şekilde soruşturulduğuna işaret etmektedir. Nitekim Luis Duran-Roman J.’un 2021 yılı yayını, grafikteki en koyu mavi tonuna sahip düğüm olarak en yüksek yıllık ortalama atıf oranına (TC: 10.0) ulaşmış ve alanın köşe taşı çalışmalarından biri haline gelmiştir. Son dönem trendleri açısından incelendiğinde ise, Matvichuk L.’un 2021 yılında en yüksek tekil yayın hacmiyle (2 yayın) literatüre giriş yaptığı ve bu üretkenliğini 2025 yılına kadar taşıyarak konunun güncel yazındaki en aktif figürlerinden biri konumuna yükseldiği anlaşılmaktadır. Sonuç olarak grafik, şehir vergisi araştırmalarının tarihsel olarak niş bir alandan çıkıp, son yıllarda yüksek atıf potansiyeline sahip, çok aktörlü ve güncel bir küresel tartışma zeminine evrildiğini kronolojik bir perspektifle gözler önüne sermektedir.

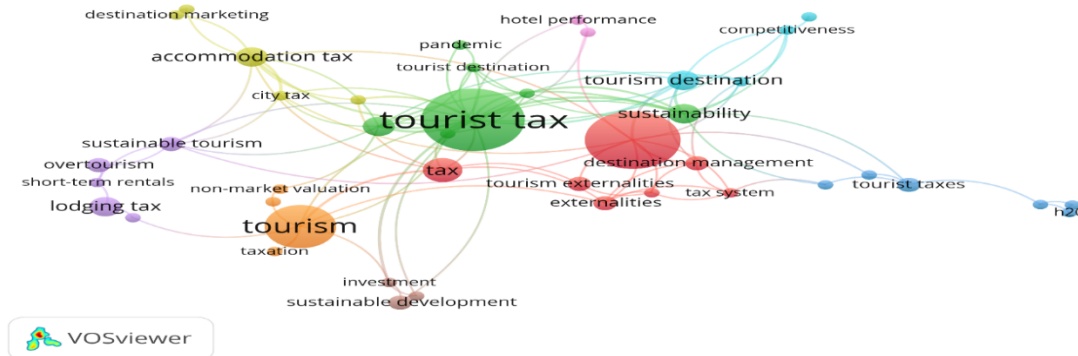
Şekil 7, turizmde şehir vergisi konusunu ele alan literatürdeki yazar verimliliğinin frekans dağılımını ve bu dağılımın bibliyometrik bir standart olan Lotka Yasası’nın teorik modeliyle olan uyumunu göstermektedir. Grafikteki düz çizgi araştırma kapsamında elde edilen gerçek yazar verilerini, kesikli çizgi ise Lotka Yasası’nın öngördüğü ideal teorik beklentiyi temsil etmektedir. Grafik analitik olarak incelendiğinde, az sayıda yazarın yüksek sayıda yayın ürettiği, buna karşılık yazarların büyük çoğunluğunun (%95,1) yalnızca bir çalışma ile alana katkı sunduğu görülmektedir. Literatürde iki çalışma ile yer alan yazarların oranı %4,5 iken, üç çalışma ile katkı sunanların oranı %0,4 gibi oldukça sınırlı bir düzeyde kalmaktadır. Lotka Yasası’nın genel kabul gören teorik modelinde tek yayın yapan yazarların oranının %72 civarında kalması beklenirken, şehir vergisi literatüründe bu oran %95,1 ile teorik beklentinin çok üzerinde gerçekleşmiştir. Bu durum, turizmde şehir vergisi araştırmalarının belirli bir çekirdek yazar grubu tarafından yönlendirildiğini, ancak alanın giderek daha fazla araştırmacı tarafından yeni yeni keşfedilmeye başlandığını göstermektedir.

Şekil 7: Yazar Verimliliğinin Lotka Yasası Modeline Uyumu

Bununla birlikte, gerçekleşen eğrinin teorik eğriden daha yatay bir seyir izlemesi, turizmde şehir vergisi alanında çekirdek bir yazar grubunun henüz tam anlamıyla oluşmadığına işaret etmektedir. Gerçek veriler ile teorik model arasındaki bu belirgin sapma, araştırmaların süreklilik arz eden kurumsallaşmış bir akademik üretim yapısından ziyade, araştırmacıların konuyu çoğunlukla tekil makalelerle geçici olarak ziyaret ettiği dağınık bir görünüm sergilediğini kanıtlamaktadır. Bu bağlamda, şehir vergisine ilişkin literatür Lotka Yasası çerçevesinde değerlendirildiğinde, araştırmacı üretkenliğinin sınırlı bir dağılım sergilediği ve alan yazının henüz niceliksel ve niteliksel açıdan yeterli olgunluğa ulaşmadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, konunun akademik bir derinlik kazanması adına disiplinlerarası yaklaşımlarla desteklenen ve kuramsal arka planı güçlendiren yeni ampirik çalışmaların literatürün gelişimine kritik bir katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Şekil 8, Web of Science veri tabanından elde edilen ve turizmde şehir vergisi konusunu ele alan 75 temel çalışmada kullanılan anahtar kelimelerin eş-görünüm (co-occurrence) ağ yapısını ortaya koymaktadır.

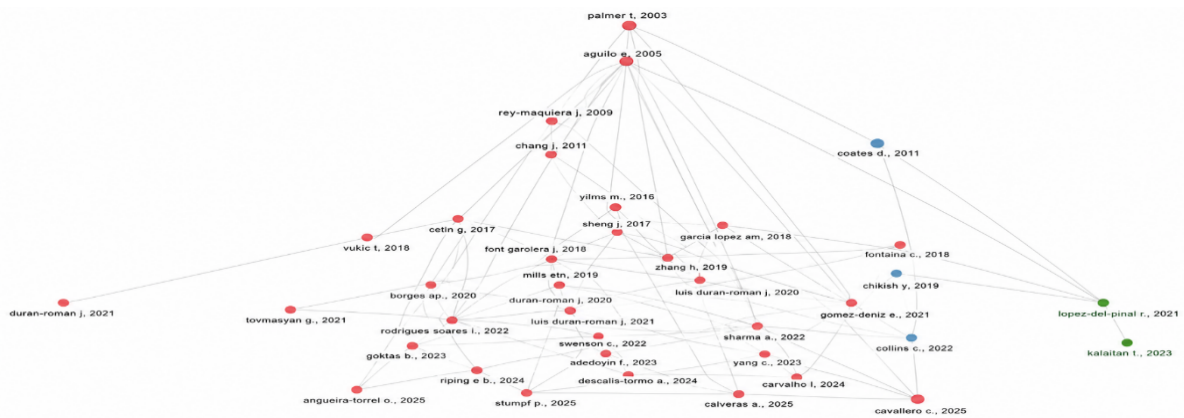
Şekil 8: Anahtar Kelime Eş-Görünüm Analizi Ağ Haritası

Analize konu olan yayınlarda toplam 292 farklı anahtar kelimenin kullanıldığı belirlenmiştir; haritanın anlamlı ve okunabilir bir yoğunluğa sahip olması amacıyla bir anahtar kelimenin en az tercih edilme sıklığı (threshold) “2” olarak sınırlandırılmıştır. Bu sınırlama neticesinde, belirlenen kriteri karşılayan 44 anahtar kelimedenden birbiriyle bağ kurabilen 43’ü Şekil 8 üzerinde görselleştirilmiştir. Söz konusu anahtar kelimelerin literatürde sıklıkla bir arada kullanıldığı çalışmalar, aralarındaki tematik yakınlıklara göre 9 farklı kümede (cluster) toplanmıştır. Kelimeler arasındaki kavramsal ilişkileri gösteren ağ yapısı toplam 103 benzersiz bağlantıya (link) ve 121 toplam bağlantı gücüne (total link strength) sahiptir. Gerçekleştirilen anahtar kelime analizine göre, ağ haritasının merkezinde ve yeşil kümede yer alan “tourist tax” (n=13) kavramı en yüksek frekansa sahip anahtar kelime olarak öne çıkmaktadır. Onu hemen ardından takip eden ve kırmızı kümede konumlanan “tourism tax” (n=12) literatürdeki ikinci en yoğun odak noktasını oluşturmaktadır. Üçüncü sırada turuncu kümede yer alan “tourism” (n=9) kelimesi, dördüncü sırada ise kırmızı kümedeki kök kavramlardan biri olan “tax” (n=5) kelimesi bulunmaktadır. Alandaki kavramsal çeşitliliği ve kuramsal yönelimleri yansıtan bu temel kelimeleri, literatürde dörder kez tekrar eden; *sustainability* (sürdürülebilirlik), *willingness to pay* (ödeme istekliliği), *tourism destination* (turizm destinasyonu), *accommodation tax* (konaklama vergisi) ve *lodging tax* (geceleme vergisi) gibi stratejik ve tamamlayıcı anahtar kelimeler takip etmektedir. Bu dağılım, şehir vergisi literatürünün sadece mali bir vergilendirme boyutuyla sınırlı kalmayıp destinasyon yönetimi, sürdürülebilirlik ve tüketici davranışları (ödeme eğilimleri) gibi çok boyutlu ve disiplinlerarası bir akademik zeminde tartışıldığını açıkça göstermektedir.

Şekil 9: Kavramsal Yapı Eş-Zamanlılık Ağ Haritası

Şekil 9, turizmde şehir vergisi konusundaki çalışmaların temel zihinsel ve kavramsal yapısını temsil eden eş-zamanlılık ağ haritasını temsil etmektedir. Bu ağ, literatürde en sık birlikte kullanılan kavramların birbirleriyle olan organik bağlarını ve oluşturdukları tematik odağı yansıtmaktadır. Dört farklı renk kümesinden meydana gelen bu kavramsal haritada; kırmızı kümede "tourist tax", yeşil kümede "tourism tax", mavi kümede "tourism" ve mor kümede ise "accommodation tax" terimleri kendi alt alanlarının merkezinde yer alarak konunun ana akademik eksenlerini inşa etmiştir. Ağ yapısı bütünsel olarak incelendiğinde, alandaki en merkezi, baskın ve bağlantı gücü en yüksek düğümün "tourist tax" kavramı olduğu görülmektedir. Bu temel kavram; özellikle *willingness to pay* (ödeme istekliliği), *sustainability* (sürdürülebilirlik), *tourist destination* (turistik destinasyon) ve *investment* (yatırım) gibi stratejik değişkenlerle son derece güçlü ve kalın bağlar sergileyerek konunun uygulama ve tüketici odaklı yönünü temsil etmektedir. Buna karşılık ağın sol tarafında bağımsız bir blok oluşturan "tourism" kavramı; *tax* (vergi), *externalities* (dışsallıklar), *taxation* (vergilendirme) ve *dynamic* (dinamik) gibi bileşenlerle ilişkilendirilerek literatürün daha teorik, makroekonomik ve kamu ekonomisi temelli boyutuna odaklanmaktadır. Yeşil kümedeki "tourism tax" ve mor kümedeki "accommodation tax" etrafında şekillenen görece daha küçük ölçekli kümelenmeler ise şehir vergilerinin yerel yönetimler için bir finansman aracı olarak kullanımı (*financing*) ile konaklama ve şehir vergisi (*city tax*) gibi yerel düzeydeki spesifik uygulama biçimlerini soruşturmaktadır. Sonuç olarak Şekil 9, şehir vergisi literatürünün bir tarafta makroekonomik ve teorik tartışmalar (mavi küme), diğer tarafta ise destinasyon yönetimi, finansman ve tüketici davranışları (kırmızı, yeşil, mor kümeler) olmak üzere iki temel kavramsal kanatta geliştiğini doğrulamaktadır.

Şekil 10: Turizmde Şehir Vergisi Alanındaki Çalışmaların Tarihsel Atıf Ağ Haritası

Şekil 10, ilk yazar soyadı ve yayın yılı ile temsil edilen çalışmalar arasındaki tarihsel atıf ilişkilerini ve turizmde şehir vergisi literatürünün entelektüel gelişim sürecini historiograf (historical citation network) analizi aracılığıyla göstermektedir. Harita incelendiğinde, literatürdeki bilimsel bilgi akışının büyük ölçüde Palmer ve Riera (2003) çalışmasıyla başladığı ve bu çalışmanın sonraki araştırmalar için önemli bir referans noktası oluşturduğu görülmektedir.

Bunu Aguiló vd., (2005), Rey-Maqueira vd., (2009) ve Chang vd., (2011) izlemekte; söz konusu çalışmalar erken dönem bilgi birikiminin oluşmasına katkı sağlayarak alanın entelektüel gelişimine yön vermektedir. Özellikle Sheng (2017), Çetin vd. (2017), García López vd. (2018), Font-Garolera vd. (2018), Durán-Román vd., (2020) ve Durán-Román vd., (2021) gibi çalışmalarla literatürün önemli ölçüde genişlediği görülmektedir. Haritada çalışmaların üç temel atıf kümesi etrafında şekillendiği dikkat çekmektedir. En geniş yapıyı oluşturan kırmızı küme, literatürdeki çalışmaların büyük bölümünü ve tarihsel atıf ilişkilerinin önemli kısmını bünyesinde barındırırken; mavi ve yeşil kümeler daha sınırlı sayıda çalışmadan oluşmasına rağmen ana atıf ağıyla bağlantılarını sürdürmektedir. Haritanın tamamen parçalı bir yapı sergilememesi ve çalışmalar arasında çok sayıda doğrudan atıf ilişkisinin bulunması, şehir vergisi literatürünün kümülatif bir bilgi birikimi üzerine inşa edildiğini ve zaman içerisinde daha yoğun, daha bütünleşik ve daha olgun bir entelektüel yapıya evrildiğini göstermektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışma, turizmde şehir vergisi konusundaki akademik literatürün bilimsel gelişimini, araştırma eğilimlerini ve entelektüel yapısını Web of Science veri tabanında yer alan 75 makale üzerinden bibliyometrik analiz teknikleriyle sistematik biçimde incelemiştir. Elde edilen bulgular, alanın hem niceliksel hem de niteliksel açıdan önemli bir dönüşüm sürecinden geçtiğini; dar kapsamlı ekonomik ve mali analizlerle başlayan bu araştırma geleneğinin zaman içinde sürdürülebilirlik, destinasyon yönetimi, kentsel yönetim ve tüketici davranışları gibi çok boyutlu ve disiplinler arası bir zemine taşındığını ortaya koymaktadır. Yayın ve atıf eğilimleri incelendiğinde, 2003 yılında yayımlanan Palmer ve Riera'nın öncü çalışmasıyla başlayan şehir vergisi literatürünün yaklaşık on yıl boyunca görece sınırlı bir üretim temposu sergilediği, buna karşılık 2016 sonrasında yıllık ortalama %10,5 büyüme oranıyla belirgin bir ivme yakaladığı görülmektedir. 2021 yılında ulaşılan 10 makale ile zirve yapan yayın hacmi, 2023 ve 2025 yıllarında da yüksek düzeyini korumuş; bu durum alanın artık bir niş konu olmaktan çıkarak kurumsallaşma sürecine girdiğini göstermektedir. Söz konusu büyüme eğilimi, başta Barselona, Venedik, Amsterdam ve Dubrovnik olmak üzere pek çok destinasyonda gündeme gelen aşırı turizm sorununun, aşırı kalabalıklaşmanın yönetiminde politika yapıcılarının başvurduğu araçlardan biri olarak şehir vergisini hem uygulamada hem de akademik çevrelerde ön plana çıkarmasıyla doğrudan ilişkilidir. Covid-19 sonrası dönemde sürdürülebilir turizm ve destinasyon dayanıklılığı temalarının güçlenmesi de bu artışı besleyen bir diğer önemli etkidir. Öte yandan, 2003 ve 2005 yıllarına ait çalışmaların son derece yüksek makale başına atıf değerleri (sırasıyla 93.00 ve 71.00) taşıması, erken dönem araştırmalarının alanın kuramsal temellerini büyük ölçüde belirlediğini ve bu çalışmaların sonraki yıllarda birer atıf odağına dönüştüğünü kanıtlamaktadır. Buna karşılık 2024 ve 2025 yıllarına ait makale başına atıf değerlerinin (sırasıyla 1.67 ve 1.22) görece düşük seyretmesi, bu yayınların henüz yeterli atıf süresine ulaşmadığından kaynaklanmakta olup bu durum literatürün canlı ve güncel bir seyir izlediğini de yansıtmaktadır. Üretken yazarlar ve kurumlar analiz edildiğinde, Riera A.'nın 2003-2005 yılları arasındaki öncü çalışmalarıyla alanın kurucu figürlerinden biri olduğu görülmektedir. Sonraki dönemde Cardenas-Garcia Pablo J., Boto-Garcia David ve Çetin Gürel'in hem yayın sayısı hem de atıf oranları bakımından öne çıkarak literatürün gelişimine yön veren temel isimler haline geldiği

dikkat çekmektedir. Kurumsal katkı açısından değerlendirildiğinde, Jaen Üniversitesi'nin üretkenlik hiyerarşisinde belirgin biçimde öne çıkması, bu üniversitede şehir vergisi ve sürdürülebilir turizm politikaları üzerine yoğunlaşan köklü bir araştırma grubunun varlığını doğrulamaktadır. Yazarlar arası ortak yazarlık ağı incelendiğinde ise Riera A.'nın farklı kümeler arasında köprü görevi üstlenen bir bağlantı merkezi konumunda olduğu; Çetin G.'in ise kendi kümesinin odak noktasını oluşturarak ağın önemli bağlantı noktalarından biri haline geldiği görülmektedir. Pulido-Fernandez J.I., Luis Duran-Roman J. ve Cardenas-Garcia P.J.'nin 2020-2021 döneminde birlikte gerçekleştirdikleri ardışık yayın serisi, şehir vergisi konusunun bu yıllarda spesifik bir araştırma projesi kapsamında yoğun biçimde soruşturulduğuna işaret etmektedir. Bu iş birliği ağı, alanın belirli araştırma ekipleri etrafında yoğunlaşmakla birlikte giderek bütünleşik bir yapıya doğru ilerlediğini ortaya koymaktadır. Ülke ve kurum katkıları incelendiğinde, İspanya (18 yayın) ve ABD'nin (17 yayın) şehir vergisi araştırmalarında açık ara önde gelen ülkeler olduğu ve bu ülkelerin küresel literatüre olan baskın katkılarının kurumsal araştırma kapasitesinin yanı sıra söz konusu ülkelerdeki köklü vergi uygulamaları ve politika gündeminin yoğunluğuyla da ilişkili olduğu görülmektedir. Ülkeler arası iş birliği ağı değerlendirildiğinde, ABD, Portekiz ve İngiltere ile güçlü bağlar kurduğu; İspanya ise İsveç, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Hırvatistan, Avusturya ve Türkiye'yi bünyesinde barındırdığı görülmektedir. İtalya'nın ise bu ülkeler ile köprü bağlantıları kurması, bu ülkenin Avrupa ölçeğinde önemli bir aracı konumuna sahip olduğunu ortaya koyarken; Türkiye'nin uluslararası iş birliği potansiyelinin henüz yeterince kullanılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yayın mecraları incelendiğinde, Tourism Economics dergisinin hem toplam yayın sayısı ile hem de literatürdeki merkezi konumu itibarıyla şehir vergisi araştırmalarının birincil yayın adresi olduğu görülmektedir. Bu dergiyi Journal of Travel Research, International Journal of Tourism Research ve Annals of Tourism Research takip etmektedir. Özellikle 2020 sonrasında Sustainability, Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice ve Economic Development Quarterly gibi farklı disiplinlere ait dergilerin şehir vergisi literatürüne dahil olması, konunun yalnızca turizm perspektifinden değil; kamu maliyesi, çevre bilimleri ve bölgesel kalkınma disiplinleri açısından da incelenmeye başlandığını ortaya koymaktadır. Bu disiplinlerarası çeşitlilik, şehir vergisi araştırmalarının giderek daha geniş bir kavramsal yelpazeye oturduğunun ve alana olan akademik ilginin çeşitlendiğinin somut bir göstergesidir. Anahtar kelime eş-görünüm analizi, literatürün kavramsal yapısını dört ana eksen etrafında örgütlediğini ortaya koymuştur. Ağın merkezinde konumlanan "tourist tax" ve "tourism tax" kavramları, araştırmaların büyük ölçüde mali ve ekonomik boyutlara odaklandığını; "sustainability" ve "willingness to pay" kavramlarının bu çekirdeğe güçlü bağlarla eklenmesi ise literatürün sürdürülebilirlik ve tüketici davranışları ekseninde genişlediğini göstermektedir. Tarihsel atıf ağı analizi, alanın entelektüel mirasının Aguiló (2005), Rey-Maqueira (2009) ve Chang (2011) gibi yazarlar tarafından kaleme alınan çalışmaların köprü işleviyle sonraki nesil araştırmalara aktarıldığını; daha yeni tarihli çalışmaların destinasyon yönetimi, yerel yönetim ve sürdürülebilirlik temalarına yöneldiğini açıkça ortaya koymaktadır. Lotka Yasası analizi ise araştırmacıların %95,1'inin yalnızca bir yayınla alana katkı sunduğunu ortaya koyarak, teorik beklentinin (%60) oldukça üzerinde gerçekleşen bu oran aracılığıyla şehir vergisi yazınında henüz tam anlamıyla oturmuş bir çekirdek yazar kümesinin oluşmadığını kanıtlamaktadır. Bu bulgu, araştırmacıların konuyu çoğunlukla tekil makalelerle geçici olarak ele aldığı dağınık bir akademik üretim örüntüsüne işaret etmekte; sürdürülebilir ve kurumsallaşmış araştırma kapasitesinin inşası için özendirici akademik politikalara ihtiyaç duyulduğunu vurgulamaktadır.

Bu bulgulardan hareketle politika yapıcılara, araştırmacılara ve sektör paydaşlarına yönelik çeşitli öneriler sunulabilir. Politika boyutunda, şehir vergisinin sektör rekabet gücü üzerindeki uzun vadeli etkilerini minimize edebilmek için vergi oranlarının belirlenmesinde destinasyonun

turist profili, fiyat esnekliği ve rakip destinasyonların vergi uygulamaları gözetilmelidir. Kademeli vergi yapısına geçilmesi, mali güce uygunluk ilkesini güçlendireceği gibi kısa vadeli talep kaybı riskini de azaltacaktır. Vergi gelirlerinin açık tahsis mekanizmalarıyla turizm altyapısı, çevresel koruma ve destinasyon yönetimine yönlendirilmesi, turistlerin vergiye meşruiyet atfetmesini pekiştirerek ödeme istekliliğini artıracaktır. Araştırma önerileri açısından değerlendirildiğinde, gelecekteki çalışmaların yalnızca WoS veri tabanıyla sınırlı kalmayıp Scopus, Google Scholar, EBSCO ve ProQuest gibi farklı veri tabanlarını da kapsayan çok kaynaklı bibliyometrik analizlere yönelmesi önerilmektedir. Ayrıca anahtar kelime eş-görünüm haritalarında görece sınırlı temsil edilen “aşırı turizm”, “yerel halk algısı”, “destinasyon dayanıklılığı” ve “vergi adaleti” temalarının önümüzdeki dönemde bağımsız araştırmaların odağına alınması, literatürdeki kavramsal boşlukların kapatılmasına katkı sağlayacaktır. Lotka Yasası analizinden elde edilen sonuçlar ışığında, alanın kurumsallaşması için çok yıllık araştırma projelerinin ve uluslararası araştırma konsorsiyumlarının oluşturulması teşvik edilmelidir. Bu çalışmanın bazı metodolojik sınırlılıklarının da göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Her şeyden önce, analizde yalnızca Web of Science (Core Collection) veri tabanından yararlanılmış olması, veri setinin kapsamını sınırlandırmakta ve özellikle Scopus veya açık erişim platformlarında yer alan bazı nitelikli çalışmaların gözden kaçmasına neden olmuş olabilir. Bununla birlikte, WoS’un standartlaştırılmış atıf verileri ve yüksek kapsam kalitesi, bu tercih için metodolojik bir gerekçe sunmaktadır. Öte yandan, arama sorgusunun belirli İngilizce anahtar kelimelerle kurgulanması, diğer dillerde yayımlanan çalışmaların analize dahil edilmesini engellemiş ve literatürün görünürlüğünü kısıtlamış olabilir. Son olarak, bibliyometrik analizin doğası gereği yayınların içerik düzeyinde derinlemesine değerlendirilmesini mümkün kılmaması, bulguların yorum çerçevesini belirli ölçüde sınırlandırmaktadır. Bu nedenle, ilerleyen çalışmalarda bibliyometrik analizin sistematik içerik analizleri ve meta-analizlerle desteklenmesi, literatürün hem yapısal hem de tematik boyutlarının daha kapsamlı biçimde ortaya konulmasına olanak tanıyacaktır. Sonuç olarak bu çalışma, turizmde şehir vergisi literatürünün WoS veri tabanı özelinde sistematik ve bütüncül bir haritasını sunarak alanın geçmişini, bugününü ve gelecek araştırma gündemini kapsamlı biçimde ortaya koymaktadır. Talep esnekliği analizleriyle başlayan bu araştırma geleneği, sürdürülebilirlik, ödeme istekliliği, destinasyon yönetimi ve kentsel turizm politikası eksenlerinde olgunlaşmakta; farklı disiplinlerin katkısıyla giderek daha zengin ve çok katmanlı bir yapıya bürünmektedir. Türkiye’nin uluslararası alanyazındaki konumu, hem araştırma kapasitesinin hem de politika olgunluğunun henüz başlangıç aşamasında olduğunu göstermekte; önümüzdeki dönem, Türkiye odaklı deneysel çalışmalar için son derece verimli bir araştırma fırsatı sunmaktadır. Alanın kuramsal ve uygulamalı birikiminin artırılması, şehir vergisinin salt bir gelir aracı olmanın ötesine geçerek sürdürülebilir destinasyon yönetiminin gerçek anlamda stratejik bir bileşeni haline gelmesine katkı sağlayacaktır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Destek Bilgisi: Herhangi bir kurum ve/veya kuruluştan destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Etik Onayı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Türk Turizm Araştırmaları Dergisi’nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazar(lar)ına aittir.

Etik Kurul Onayı: Çalışma kamuya açık ikincil verilerin kullanılmasıyla oluşturulmuştur.

Araştırmacıların Katkı Oranı: Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

KAYNAKÇA

- Aguiló, E., Riera, A. and Rosselló, J. (2005). The Short-Term Price Effect of a Tourist Tax Through a Dynamic Demand Model: The Case of the Balearic Islands. *Tourism Management*, 26(3): 359-365.
- Alfano, V., De Simone, E., D'Uva, M. and Gaeta, G. L. (2022). Exploring Motivations Behind the Introduction of Tourist Accommodation Taxes: The Case of The Marche Region in Italy. *Land Use Policy*, 113: 105897.
- Aria, M., and Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-Tool for Comprehensive Science Mapping Analysis. *Journal of Informetrics*, 11(4): 959-975.
- Bahçe, A. B. ve Bahçe, E. (2024). *Dünya'da ve Türkiye'de Turizmde Konaklama Vergisi Uygulamalarının Değerlendirilmesi*. (ss. 1-44). İçinde Gözen, S. ve Sağdıç, E. N. (Eds.), *Türkiye'de Kamu Maliyesinde Seçme Konular*. Özgür Yayınları. Gaziantep.
- Baumol, W. J., and Oates, W. (1988). *The Theory of Environmental Policy* (2nd Ed.). New York: Cambridge University Press.
- Cai, G., Xu, L., Gao, W., Hong, Y., Ying, X., Wang, Y. and Qian, F. (2020), The Positive Impacts of Exhibition-Driven Tourism on Sustainable Tourism, Economics, and Population: The Case of The Echigo-Tsumari Art Triennale in Japan, *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(5): 1489-1513.
- Cárdenas-García, P. J., Pulido-Fernández, J. I., Durán-Román, J. L. and Carrillo-Hidalgo, I. (2022). Tourist Taxation as a Sustainability Financing Mechanism for Mass Tourism Destinations. *International Journal of Tourism Research*, 24(4): 577-592.
- Chang, J.J., Lu, J.J. and Hu, S.W. (2011). Congestion Externalities of Tourism, Dutch Disease and Optimal Taxation: Macroeconomic Implications, *The Economic Record*, 87(276): 90-108.
- Cobo, M. J., López-Herrera, A. G., Herrera-Viedma, E., and Herrera, F. (2011). Science Mapping Software Tools: Review, Analysis, and Cooperative Study Among Tools. *Journal of The American Society for Information Science and Technology*, 62(7): 1382-1402.
- Çetin, G., Alrawadie, Z., Dincer, M. Z., Istanbulu Dincer, F. and Ioannides, D. (2017). Willingness to Pay for Tourist Tax in Destinations: Empirical Evidence from Istanbul. *Economies*, 5(2): 21, <https://doi.org/10.3390/economies5020021>.
- Do Valle, P. O., Pintassilgo, P., Matias, A. and André, F. (2012). Tourist Attitudes Towards an Accommodation Tax Earmarked for Environmental Protection: A Survey in the Algarve. *Tourism Management*, 33(6): 1408-1416.
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N. and Lim, W. M. (2021). How to Conduct a Bibliometric Analysis: An Overview and Guidelines. *Journal of Business Research*, 133: 285-296.
- Durán-Román, J. L., Cárdenas-García, P. J., and Pulido-Fernández, J. I. (2020). Taxation of Tourism Activities: A Review of the Top 50 Tourism Destinations. *Revista De Economía Mundial*, 55: 49-78.
- Durán-Román, J. L., Cárdenas-García, P. J., and Pulido-Fernández, J. I. (2021). Tourists' Willingness to Pay to Improve Sustainability and Experience at Destination. *Journal of Destination Marketing and Management*, 19: 100540.
- Font-Garolera, J., Duro, J. A. and García, J. R. (2018). An Initial Assessment of The Implementation of The Catalonia Tourist Tax. *Scripta Nova. Revista Electrónica De Geografía Y Ciencias Sociales*, 22(593), <https://doi.org/10.1344/sn2018.22.20220>.

- Gago, A., Labandeira, X., Picos, F. and Rodriguez, M. (2006). Taxing Tourism in Spain: Results and Recommendations. *Climate Change Modelling and Policy Working Paper 12023*, Fondazione Eni Enrico Mattei (Feem).
- Gago, A., Labandeira, X., Picos, F. and Rodríguez, M. (2009). *Specific and General Tourism Taxes: Evidence from Spain. Tourism Management*, 30(3): 381-392.
- García López, M., Marchena Gómez, M., and Morilla Raya, A. (2018). The Debate on Tourism Taxes in Spain and Europe: The Case of Seville. *Revista De Estudios Andaluces*, 36: 85-103.
- Gooroochurn, N., and Sinclair, M. T. (2003). *The Welfare Effects of Tourism Taxation*. Tourism and Travel Research Institute. University of Nottingham: Nottingham.
- Gooroochurn, N., and Sinclair, M. T. (2005). Economics of Tourism Taxation Evidence from Mauritius. *Annals of Tourism Research*, 32(2): 478-498.
- Göktaş, L. S. (2025). Konaklama Vergisine İlişkin Turizm Paydaşlarının Görüşlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Vergi Sorunları Dergisi*, 437: 47-64.
- Göktaş, L. S. and Polat, S. (2019). Tourist Tax Practices in European Union Member Countries and its Applicability in Turkey. *Journal of Tourismology*, 5(2): 145-158.
- Jensen, T. C. and Wanhill, S. (2002). Tourism's Taxing Times: Value Added Tax in Europe and Denmark. *Tourism Management*, 23(1): 67-79.
- Nepal, R. and Nepal, S. K. (2021), Managing Overtourism Through Economic Taxation: Policy Lessons from Five Countries. *Tourism Geographies*, 23(5-6): 1094-1115.
- Özkan, E. ve Sümerli Sarıgül, S. (2019). Mali İdarelerde Yeni Vergi Modeli: Turist Vergisi Uygulamaları ve Türkiye Değerlendirmesi. *Vergi Raporu*, 243: 180-192.
- Palmer, T. and Riera, A. (2003). Tourism and Environmental Taxes: With Special Reference to the "Balearic Ecotax". *Tourism Management*, 24(6): 665-674.
- Ponjan, P. and Thirawat, N. (2016). Impacts of Thailand's Tourism Tax Cut: A Cge Analysis. *Annals of Tourism Research*, 61: 45-62.
- Rey-Maqueira, J., Lozano, J. and Gómez, C. M. (2009). Quality Standards Versus Taxation in a Dynamic Environmental Model of a Tourism Economy. *Environmental Modelling and Software*, 24(12): 1483-1490.
- Rotaris, L. and Carrozzo, M. (2019). Tourism Taxes in Italy: A Sustainable Perspective. *Journal of Global Business Insights*, 4(2): 92-105.
- Sheng, L. (2017). Factors Determining the Success or Failure of a Tourism Tax: A Theoretical Model. *Tourism Review*, 72(3): 274-287.
- Tekin, Ö. F. ve Say, S. (2024). Kentlerde Turizmin Yönetilmesi ve Sürdürülebilir Gelişimi için Konaklama Vergisi: Dünya'dan Örnekler ve Türkiye Uygulaması. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 7(3): 906-921.
- Van Eck, N. J. and Waltman, L. (2010). Software Survey: Vosviewer, a Computer Program for Bibliometric Mapping. *Scientometrics*, 84(2): 523-538.
- Župič, I. and Čater, T. (2015). Bibliometric Methods in Management and Organization. *Organizational Research Methods*, 18(3): 429-472.